Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргажа эхилһэн 1921 оной ноябриин 21-һээ гарана | № 258 (14278) | 1973 оной ноябриин 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Промышленностиин ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэг-эд! Колхозууд болон совхозуудай материально-техни-скэ үндэһэ һуури бэхижүүлэгты! Хүдөө ажахын үй-лэдбэриие электрижүүлгын, үргэлжэ дээрэнь оньһожо-улгын, хими хэрэглэлгын, газараа шанаржуулгын эршэ үргэдхэгты!

(Агуухэ Октябриин социалис революциин 56 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

АЙМАГ СООГОО ТҮРҮҮ

...ай совхозой һаали-...эндэ һү худалдаха ...арталай түсэб ам-...гаар бэелүүлбэ. ...й үедэ харууһалжа ...үнеэн бүриһөө ехэ ...а абахын тула тэдэ ...бухы хүсэ ша-...шадабаряа гарган ...а гэхэдэ, алдуу бо-... һаалишан бүхэн ...табигдаһан рацио-...ёhoop эдеэлүүлдэг, ...ь һаадаг заншалтай.

...брь һарын туршада ... һаалишад 580 цен-... һааха түсэбтэй бай-...а, хараалһан дааба-...аад хоног уридшалан ...

Дүй дүршэлтэй һаалишад В. Рекунова, Д. Базаржапова, Л. Шкедова, Г. Михайлова, Б. Санжимитыпов гэгшэд юһэн һарын туршада харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа дээшэ һү абажа, һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябана. Аймагай эгээл залуу һаалишадай нэгэн Баир Санжимитыповые онсо тэмдэглэмээр. Һаалишан хүбүүн жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 1810 килограмм һү һааха түсэбтэй байһан һаа, хараалһанаа юһэн һара соо амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Арбан долоотой һаалишан хүбүүн «Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр һаяхан шагнагдаба.

Болохоёо байһан агуухэ һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаха, түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй түсэб даабарине болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилго ажахын һаалишад урдаа табяад, үдэр бүри эршэтэйгээр ажаллана.

Байгша ондо тус ажахыда хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэгдэжэ абтанхай. Улааха-Аралай, Сагаан-Нуурай һүнэй фермын һаалишад харюусалгатай хаһа—үбэлжэлгэдөө һайн бэлэдхэлтэй оробо. Даб дээрэ хүрэхэ үбһэн, һолоомоя хорёодо оруулагданхай. Худанай совхозой һү һаалиин бүхы фермэнүүдтэ тэжээл буйлуулдаг цех һайнаар хүдэлгэгдэнэ.

Ажахын һаалишад үбэлэй һарануудташье һү һаалияа доошолуулангүй ажаллаха гэжэ шиидэнхэй. Эдэ ажалша бэрхэ малшад хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан социалис уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхэ байха гэжэ этигэмээр.

М. ОШИРОВ,
«Хэжэнгын гол» газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Хэжэнгын аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой эрхим комбайнер В. С. Кузьмин.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР...

...рай тэч һара бараг-...ажахынуудай мал һү-...дулаан байрада хоно-...юнхой. Эгээл мүнөө ...ахы бүхэнэй малшад ...лжа байһан һүрэгөө ... узуурта һайнаар ..., хүшэ тамирыень ...һайжаруулха гэжэ ...о. Тиигэншьегүй ... Тобир тарган малые ... харууһалаад, хэ...-...деэлүүлжэ, дулаан ... байлгабал, һайнаар ...одог гээшэ.

...адай эгээл харюу-... хаһын нэгэн — үбэл-...жилээд байна. Нама-...уули дулаан үдэр-...хашаа хорёогоо жэн-... һайнаар заһабарил-...э һүбыень бүтүүлжэ ...ан малшадта үбэлэй ...н хүйтэн, хабарай ...алхиншье аймшагтай ...задагай тулюур ха-...рёодо байһан хони ... ямаршье шэмэтэй ...жээл эдюулэ, ...гэжэ буряад зон хэлсэдэг. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридөө эртэнһээ һайн бэлэдхэлтэй орожо шадаһан ажахынууд үбэлэй һарануудые һайнаар үнгэргэжэ шададаг. Ушар нимэһээ тэндэхи малшад ниитынгээ адууһа малые гээлтэ хоролтодо оруулангүй ондо оруулжа, түл түрэсыень һайнаар абажа, тоо толгойень хоёр дахин олон болгодог, гүрэндэ мяха, һү ехээр тушаадаг байна.

Урдаа табиһан зорилгоёо үлүүлэн дүүргэхын тула «Дружба» колхозой малшад хэжэ байһан хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэйнгээ даабариие болзорһоо урид дүүргэе гэһэн уряа доро эндэхи ажалшад хүдэлмэрилжэ байна. Байгша ондо тус ажахы 3100 центнер мяха, 6900 центнер һү, 629 центнер ноохо гүрэндэ худалдаха түсэбтэй юм. Үнгэрһэн юһэн һарын туршада эндэхи ажалшад 6430 центнер һү, 2500 центнер мяха тушаажа, гүрэндэ мал ажалһаа абтадаг продукци худалдаха гурбан кварталай түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Хонишодой ажал, хэрэгынь урагшатай һайн. Тэдэнэрэй габшагай бэрхээр хүдэлмэрилһэнэй ашаар колхоз гүрэндэ «сагаан алта» тушааха даабаряа 102,4 процент дүүргэһэн байна.

«Дружба» колхозой ажалшад малай үбэлжэлгэдэ һайн бэлэдхэлтэй оробо. Эндэ һү һаалиин 3 фермэ бии юм. Фермэ бүхэндэ тэжээл буйлуулдаг цех хүдэлгэгдэнэ. Түрүүшын ольбон хүйтэндэ һү һаалияа доошолуулангүй, бүри ехэ һү һааха гэһэн зорилго урдаа табяад, мүнөө тэдэнэр ажаллана. Ажахын дүй дүршэлтэй, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто һаалишан Мария Васильевна Андреева энэ хугасаада үнеэн бүриһөө 2140 килограмм һү һаажа абанхай. Тэрэнэй дүү Валентина колхоз соогоо хоёрдохи, Вера Милкова гурбадахи һууринуудта ябана. Дээрэ дурсагдаһан нүхэднэй үнгэрэгшэ һарын туршада харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 190—180 килограмм һү һаажа, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө ёһотой жэшээ харуулба.

Нэгэ фермэдэ адли баладалда хүдэлжэ байгаад, нүхэдһөө холо гээгдэшэһэн һаалишад эндэ ушарна. Жэшээнь, һаалишан Галина Мосина юһэн һарын туршада үнеэн бүриһөө оройдоол 886 килограмм һү һаажа абаба. Мүн һаалишад Елена Березовская, Наталья Антонова гэгшэдэй хэһэн ажалынь бирагүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэд гээгдэнги нүхэдтэй хөөрэлдэжэ, зохисотой шанга хэмжээ абахаар болоо ха гэжэ һанагдана. Хэжэ байһан хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, үнеэдээ сагтань һаадаггүй дээрэһээл нимэрхүү үрэ дүн тэдэнэр туйлана гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Байгша ондо эндэхи ажалшад урда жэлнүүдэйхидэ орходоо жэшээгүй ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаба. Тэдэнэр хамтынгаа адууһа малда 13.185 центнер үбһэ, 1008 тонно сенаж, 4733 тонно силос, 19.418 центнер зеленко, 8257 центнер һолоомо бэлэдхээ гэхэ гү, али хараалһан түсэбэйнь 96 процент болоно. Бэлэдхэжэ абаһан үбһэ тэжээлээ зүбөөр хубаарилан, малдаа үгэхэ гэһэн зорилго тэдэнэр урдаа табинхай. Сагаан һолоомон хэрэгэгдэжэ, талха тарьяанай зүйлтэй холигдожо үгтэнэ.

Үбэлжэлгээ эрхим һайнаар үнгэргэжэ, гүрэндэ сагаан эдеэнэй зүйл элбэгээр тушааха арга боломжо эндэхи малшадта гүйсэд бии.

Д. ХУБИТУЕВ,
манай корр.

Яруунын аймаг.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Нүхэр И. Н. Игумновые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Республикын автомобильна транспортын эмхи зургаанда үни удаан саг соо һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, «Бурятцелинстрой» трестын 1011-дэхи нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын механик **Игумнов Иван Николаевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1973 оной октябриин 30.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныя, Эфиопиин император Хайле Селассие 1 гэгшын хоорондо хөөрэлдөөнүүд октябриин 30-да Кремль соо боложо дүүрэбэ.

Советскэ Союзай, Эфиопиин хоорондохи харилсаа саашадань хүгжөөн бэхижүүлхэ, элдэб һалбаринуудта харилсаа холбоо тогтоохо асуудалнуудаар, мүн лэ эб найрамдал бэхижүүлгын ба уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгын аша туһада уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ талаар хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ һанамжануудаа хэлсэһэн байна.

Император Хайле Селассие 1 гэгшын Советскэ Союзда ерэһэн тухай мэдээсэлнүүдые тунхаглаха тушаа үгэез ойлголсоо.

Совет талаһаа—СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев, ГКЭС-эй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов, СССР-эй МИД-эй таһагуудые даагшанар В. Н. Софинский, В. А. Устинов;

Эфиопиин талаһаа—Рас Андаргачеу Мессаи, Эфиопиин далайн-сэрэгэй флодой командалагшын орлогшо контр-адмирал Искандер Деста, гадаадын хэрэгүүдэй министр доктор Менассие Хайле, Эфиопиһоо СССР-тэ байдаг элшэн сайд Йоханнес Цыгэ, гүрэнэй министр ба императорай өөрынь секретарь Йоханнес Кидане Мариам хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан байна.

(ТАСС).

ЭФИОПИИН ИМПЕРАТОР ХАЙЛЕ СЕЛАССИЕ I МОСКВАҺАА МОРДОБО

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын уряалаар албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэһэн Эфиопиин император Хайле Селассие 1 октябриин 30-да Москваһаа мордобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ба бусад Эфиопиин, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудай надхуулагдаһан Внуковска аэродром дээрэ хүндэтэ айлшанаа үдэшөө.

Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гурбан түрэлэй сэрэгшэдэй: ябаган сэрэгшэдэй, лётчигуудай, морягуудай хүндэлэлэй харуул ниидэлгын талмай дээрэ жагсаагдаһан, хоёр орооной Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Хайле Селассие 1, Н. В. Подгорный хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа, сэрэгшэдтэй мэндэшэлэлдээ.

Хайле Селассие 1 гэгшын байраһаа аэродром тээшэ ошоходоо үнгэрэн гараһан үйлсэнүүд Эфиопиин, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байгаа.

(ТАСС).

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани болоһо. 1973 оной юһэн һарын туршa соо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдые хаража үзэһэн байна.

Партиин табиһан зорилгонуудые шиидхэхэ талаар партийна, совет, профсоюзай, ажахын зургаанууд ехэ хүдэлмэри хээ гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдэә. 1973 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэн, РСФСР-эй экономико хүгжөөхэ бүхы даабаринуудаа ажалшад амжалтатайгаар дүүргэә.

РСФСР-эй промышленностиин хүдэлмэришэд юһэн һарын туршa соо продукци худалдаха түсэбөө 101.7 процентээр дүүргэһэн байна. Үйлэдбэриин хэмжээн, нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо, 7 процентээр ехэ болоо. Промышленна продукци үйлэдбэрилхэ, автомобильна ба трубопроводно транспортаар ашаа зөөхэ даабари дүүргэгдэһэн байна. Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаан үргэдөө, улад зоной ажаһуудал хангалга һайжараа.

Ороохо тарья хуряаха талаар ехэ амжалтанууд туйлагдажа, тарья гүрэндэ худалдаха түсэб, социалис уялганууд дүүргэгдэә. Хартаабха, овощ, саахарай свёкло ба хүдөө ажахын бусад ургамалнуудые гүрэндэ худалдалга мүн лэ үргэдхэгдөө. Үхэрэй, шубуунай мяха — 108, һү — 107, үндэгэ гүрэндэ худалдаха юһэн һарын түсэб 116 процентдэ хүргэгдэһэн байна.

Табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй үндэһөөр арадай байдал һайжаруулха хэмжээнүүд бэелүүлэгдэә.

Гэхэтэй хамта, ажал хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл дайралдажа байна гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Гурбадахи кварталда продукци гүрэндэ худалдалга доошолоо. Ханын материалнууд, үлһан ба ноохон бүдүүд, трикотаж, арһан гутал, мебель, колбасагай зүйлнүүд ба бусад продукцинуудые үйлэдбэрилхэ даабаринуудаа олохон предприятинууд дүүргэжэ шадаагүй.

Юһэн һарынгаа дүнгүүдые шэнжэлэн хаража үзөөд, жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын, экономикоё саашадань хүгжөөхын тула, 1974—1975 онуудта табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабаринуудаа бэелүүлхын тула хэмжээнүүдые абахыень РСФСР-эй министрнүүдтэ, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, хизаарай гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ, областной гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ, Москвагай ба Ленинградай городской гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ даалгагдаа.

РСФСР-эй правительствын гэшүүд, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, союзна хэдэ хэдэн министерствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседанида хабаадаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, АРАДУУДАЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ

...дуратай ...бүхэдэлхэйн ...комиссинууд ...30-да хүдэл-...гүрэбэ. Комис-...редакционно ко-...бэлэдхэн доку-...проектнүүдые ...зүбшөөн хэлсэбэ. ...оршо-...аюулгүй ...асуу-...вичэй ...доро ...засе-...н хэл-...доку-...эн һа-...л ду-...эб нэ-...үргэл ...элирээ ...гдэнэ. ...далта-...үүлээр ...ко-...про-...хүтэлбэ-...амжуу-...н) гэг-...хүдэл-...үүгтэхи ...комис-...гэнээр ...үүлээр ...һай-...амдал-...сэнүү-...грессэй ...энэ до-...а юм. ...он ко-...е ба-...окумент ...даа тус ...леэгдэ ...найрамдалай мандаха сагые дүтэлүүлхэ гэһэн зорилготой юм гээд комиссиин түрүүлэгшэ Андре Сукьер (Франци) түгэсхэлэй заседани дээрэ хэлэбэ. Үнэн зүб хэрэгэйнгээ түлөө тэмсэлдэ амжалта туйлахыень делегадуудтаа хүсөөд, Лаосой, Камбоджын болон Вьетнамай арад түмэн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй дэмжэлгээр хархис, эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдые илажа, эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита нэмэриие оруулха бэзэ гэжэ Андре Сукьер мэдүүлбэ.

«Европодо аюулгүй байдал ба хани харилсаа тогтоохо» комиссиин түгэсхэлэй документын проектые түрүүлэгшээр һууһан каноник Р. Гоор (Бельги) комиссиин гэшүүдэй үзэмжэдэ табиба. Комиссиин гэшүүд һаналаа нэгэдэлгын оршон байдалда хүдэлөө, гол шухала асуудалнуудай олонхёорнь нэгэн һаналтай байгаа гээд эндэ тэмдэглэгдэбэ. Мүнөө Европо түбидэ үзэгдэжэ байгаа түгшүүрилтэ байдалай һуларалга улам үргэдэхэ, гүнзэгырхэ, түргэнөөр бэелүүлэгдэхэ бэзэ гэжэ эдэнэр найдажа байһанаа мэдүүлбэ. Ниитэевропын зүблөөе боломжотой болзор соо амжалтатайгаар түгэсхэхэ шухала, элдэб һанаанһаа абаһан шалтагаанаар энэнэй хүдэлмэриие хойшолуулһанай хэрэггүй гэжэ энэ документ соо тэмдэглэгдэбэ.

«Азида эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха» гэһэн темэдэ зорюулагдаһан комиссиин хүдэлмэри түгэсэбэ. Эб найрамдалай соведэй хүндэтэ президент, Бангладешэй Арадай Республикын хүдөө ажахын министр Абдус Мохаммедэй хүтэлбэри доро болоһон комиссиин түгэсхэлэй заседани дээрэ дүн гаргаһан документ — комиссиин элидхэлэй проект зүбшэгдөөд һайшаагдаба.

Р. Андриаманджато (Малагасийска Республика) гэдэгэй хүтэлбэри доро болоһон **«буу зэбсэг хуряаха»** гэһэн темээр болоһон комисси элидхэлэй проект зүбшэн хэлсэбэ. Энэ документ соо хэлэгдэһэн баримтанууд болон зүбшэлнүүдэй тон шухала байһан тухайда эндэ үгэ хэлэһэн делегадууд тэмдэглэбэ. Эб найрамдал бэхижүүлгэдэ шухала удха шанартай асуудалнуудые шиидхэхэ тухай үрэ ехэтэй хөөрэлдөөн болоо, һаналаа нэгэдэнги байба гээд эдэнэр тэмдэглэбэ.

«Колониализм ба үндэһэ яһанай илгаа гаргаха ябадалда эсэргүү национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй» комиссиин түгэсхэлэй заседани Мозамбигай сүлөөрэлгын фронтын вице-президент Марселино дос Сантос гэдэгэй ударидалга доро болоһон байна. Конгрессэй пленарна заседани дээрэ хэгдэһэн комиссиин элидхэлэй проект делегадууд һайшааба.

«Хүгжэлгэ ба экономическа бэеэ даанхай байдал» гэжэ комисси доктор Сесар Рондон Ловер (Венесуэла) гэдэгэй ударидалга доро комиссиин түгэсхэлэй элидхэлэй проект зүбшэн хэлсэбэ. Олоной дунда табигдаһан энэ документ соо хэлэгдэһэн ушар баримтануудай шухала байһан тухай, комиссиин хүдэлмэриин аша үрэтэй байһан тухай делегадууд тэмдэглэһэн байна. Эб найрамдалда дуратай хүн бүхэн хүгжэжэ байгаа оронуудай экономическа, бэеэ даанхай байдалай түлөө, социальна хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэнь эдэбхитэй дэмжэлгэ үзүүлхэ ёһотой гээд эндэ хэлэгдэнэ.

«Байгаалиие аршалан хамгаалха талаар хани харилсаанай» комиссида хабаадагшад өөрынгөө документ үргэнөөр али али тээһэнь зүбшэн хэлсээ. Байгаалиие хамгаалха асуудалнуудаар гүн гүнзэгыгөөр һанаа үнөөгөө зобожо байһанаа делегадууд мэдүүлээд, энэ асуудалые шиидхэхэ талаар олон үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна гээд комиссиин түрүүлэгшэ академик. Советскэ Союзай Герой Е. К. Федоров тэмдэглээ.

«Һуралсал, гэгээрэл ба культурын талаар хани харилсаан» гэһэн темээр комиссиин заседани Джеймс Олдриджын түрүүлэлгэ доро болоһон байна. Редакционно комитедэй түрүүлэгшэ Алексла Гума (Афро-Азиин зохёолшодой организаци) гэгшэ энэ комиссиин элидхэлэй проект эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто уншажа үгэбэ. Дүн гаргаһан энэ документ зүбшэн хэлсэһэнэй удаа һайшаагдаһан байна.

«Экономическа ба эрдэм техникын хани харилсаан» гэһэн комиссиин хоёр үдэр үргэлжэлһэн заседани дээрэ уласхоорондын хани харилсаанай шухала шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа хөөрэлдэһэн, элидхэлэй проект зохёоһон байна. Тус проектнь түгэсхэлэй заседани дээрэ баталан абтаба. Хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые гаргахадаа, адли тэгшэ эрхэ үргэнөөр бэелүүлгэ ба бэе бэедээ аша туһатай харилсаа хүгжөөлгэ хадаа эб найрамдалай хүсэнүүдые, уласхоорондын аюулгүй байдал батадхана, социальна үнэн зүб байдалай ёһо гурим батадхажа, колониализм болон шэнэ гурим ёһоной дарлалтын бүхы гурим ёһые усадхаха хэрэгтэ туһалха байна гээд комиссиин түрүүлэгшэ, экономическа шэнжэлэлгын Австриин институдай директор Франц Немшак тэмдэглэһэн байна.

«Социальна хүгжэлтэ, хүнэй эрхэ сүлөө, эб найрамдал» гэһэн асуудалаар комиссиин түгэсхэлэй заседани болобо. (Энэ комиссиин түрүүлэгшээр Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин түрүүлэгшэ Энрике Пасторино байба). Тус комиссиин элидхэлэй проект зүбшэн хэлсэгдээд баталагдаа. Энэнь эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй хүтэлбэрилхы комитедтэ үгтэхэ юм.

«Гүрэнүүд хоорондын ба правительствануудһаа ондоошье организацинуудай хани харилсаан» гэһэн комисси хүдэлмэриеэ түгэсхэбэ. Һүүлэй заседани дээрэ комиссиин түрүүлэгшэ К. Нильсен (Дани) болон бусад делегадууд энэ документын шухала удха шанартай, тодорхой удхатай байһыень тэмдэглэбэ. Арадуудай хоорондохи эб найрамдал аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ правительстванууд хоорондын ба бэшэшье организацинуудай хани харилсаа хүгжөөхэ арга замууд энэ документдэ хараалагдаба.

Кубын Компартиин ЦК-гай гэшүүн, Кубын эхэнэрнүүдэй федерациин президент Вильма Эспин де Кастро гэгшын ударидалга доро түгэсхэлэй заседани болобо. Чили тухай комиссиин гэшүүд түгэсхэлэй элидхэлэй проект һайшааба. Энэнь конгрессэй пленарна заседанида үгтэхэ юм.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс октябриин 31-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

* * *

Предприятинуудһаа, колхозуудһаа, институдуудһаа, һургуулинуудһаа, тэрэшэлэн хилын саанаһаа эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй секретариадта амаршалганууд орожо үргэлжэлһөөр. Гурба мянга гаран телеграмма болон бэшэгүүд абтаад байна.

Югославиин коммунистнуудай союзай түрүүлэгшэ, СФРЮ-гэй президент Иосип Броз Тито конгрессто амаршалга эльгээбэ.

Росси Федерациин ажалшадай үмэнэһөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум болон Министрнүүдэй Совет; Казахстанай Компартиин ЦК, Казахай ССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон Министрнүүдэй Совет; Туркменистанай Компартиин ЦК, Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон Министрнүүдэй Совет амаршалгын бэшэгүүдые эльгээгээ.

Щекинскэ химиин комбинадай, Кемеровскэ областиин Баруун-Сибириин металлургическа заводой коллективүүдһээ, «Михайловская» шахтын, «Карагандауголь» комбинадай коллективүүдһээ, Горький городой автомобиль бүтээгшэдэй оло мянган коллективһээ, Ингурска ГЭС-эй барилгашадһаа, Е. О. Патоной нэрэмжэтэ Украинын Наукануудай академиин электро-гагнууриин институдай коллективһээ, Тольятти городтохи Волжско автозаводой, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Красноярска ГЭС-эй, Камогой нэрэмжэтэ Тбилисиин шудхалгын механическа заводой, Петропавловск-Камчатска городой загаһашадһаа, эб найрамдалай Костромской областной комитедһээ, Сырдарьинска областиин «Москва» колхозой ажалшадһаа болон бусад олон организаци болон коллективүүдһээ амаршалгын бэшэгүүд абтанхай.

* * *

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн түгэсхэлэй заседани октябриин 31-дэ Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо нээгдэбэ.

(ТАСС).

ХАРТААБХАШАДАЙ АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Тарьян ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, бүри ехээр абахын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсон, **Гомельскэ, Свердловско, Ульяновскэ, Псковско, Хойто Казахстанай областьнуудай, Татарай, Башкирай, Удмуртиин АССР-нүүдэй** хартаабхашад арадай ажахын түсэбүүдтэ, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Татарай АССР—281 мянган тонно, Гомельскэ область — 280 мянган тонно, Свердловско область — 240,5 мянган тонно, Башкирай АССР — 202.5 мянган тонно, Ульяновска область — 157,4 мянган тонно, Удмуртиин АССР — 130,3 мянган тонно, Псковско область — 109,4 мянган тонно, Хойто Казахстанай хартаабхашад 35 мянган тонно хартаабха бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагаа.

Карагандагай, Магаданай, Актюбинска, Гурьевскэ областьнуудай ажахынууд гүрэндэ хартаабха худалдаха арадай ажахынгаа түсэбүүдые мүн лэ үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Хартаабха гүрэндэ худалдажа үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДhАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Манай Эхэ ороной ниислэл Москвада эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс боложо дүүрэбэ. Бүмбэрсэг дэлхэйн орон бүхэнhөө ерэhэн түлөөлэгшэд-й үмэнэ манай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев гүнзэгы удхатай, газар дэлхэйн арад зоной анхарал татаhан ехэ үгэ хэлээ. КПСС-эй XXIV съездын хараалhан эб найрамдалай асари ехэ программын амжалта түгэсөөр бэелүүлэгдэжэ байhые, дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал тогтоохын түлөө манай партиин ямар ехэ оролдолго гаргажа байhые бидэ бодотоор харанабди.

Энэ ехэ хуралдаан дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгын гүн удхые хүн зондоо тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри манай совхозой партком үргэнөөр эмхидхэн ябуулжа эхилбэ. Политинформаторнууд, агитаторнууд даhан участогуудтаа ошожо, тэндэ хүнүүдтэй хөөрэлдөө хэнэ. Лектор болон элидхэлшэд хөөрэлдөө хэхэ темэеэ бэлдэжэ байна.

Ажалшадай дунда эмхидхэгдэжэ байгаа ниитэ-политическэ хүдэлмэри барагдахаяа байhан гурбадахи, шиидхэхы удха шанартай жэлдэ бэелүүлхээр хараалhан түсэб болон социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилготой нягта холбоотойгоор ябуулагдана.

В. ШОЙНЕНОВ,
Хоринн аймагай Анаагай совхозой парткомой секретарь.

***

КПСС-эй Сэлэнгын райкомой пленум боложо, үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые абалга болон гүрэндэ худалдалгые улам дээшэлүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Аймагай колхозууд болон совхозуудай ажалшад түсэбтэ даабари болон абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха гурбан кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

Аймагай ажахынуудай дүшэн табан hаалишад, хонишод, мал адуулагшад болон бусад хүдэлмэрилэгшэд Эхэ оронойнгоо үндэр шагналда — орден, медальнуудта хүртөө. Хонишодой арбан бригаданuудай, hүнэй фермэнүүдэй коллективүүдтэ КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Советэй, облпрофсоветэй дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаа.

Малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар, амжалтатайгаар үнгэргэхэ, ниитын адууhа малай ашаг шэмые бүри дээшэлүүлхэ хэмжээ хараалhан шиидхэбэри пленум баталан абаа.

Д. ГАРМАЕВ.

***

Хүдөө ажахыдахи эгээл харюусалгатай хаhа — малай үбэлжэлгын үе хүрэжэ ерэбэ. Энэ хаhые эмхитэйгээр, hайнаар үнгэргэхын тула аймагай совхозууд бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри мүнөө хэжэ үргэлжэлүүлhээр.

Тиихэтэй хамта үбэлжэлгын үедэ малшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ hайнаар хангаха асуудалда анхарал онсо хандуулагдана. hая КПСС-эй райкомой бюрогой заседани боложо, энэ асуудал эрюута зүбшэгдэбэ. Ажаhуудалай, соёл культурын, худалдаа наймаанай, медицинскэ талаар малшадые хангаха хэмжээ ябуулганууд бюро дээрэ баталагдаа.

Энэ асуудал зүбшэхэ үедэ совхозуудай парткомой секретарьнар, промышленна предприятинуудай, соёл культурын, худалдаа наймаанай, медицинскэ, кинофикациин, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаа. Тэдэнэр малай үбэлжэлгын үедэ малшадые яажа хангаха, ямар хүдэлмэри хэхэ байhан тухайгаа мэдээсэə.

Ц. БАЛДАНОВ,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой инструктор.

Парторганизацинуудай тоосоон ба hунгалта

ЭРИЛТЭ ШАНГАТАЙ, ХАРЮУСАЛГА ЕХЭТЭЙ

КПСС-эй XXIV съезд экономико, эрдэм наука, соёл культура улам саашадань хүгжөөхэ асари ехэ программа хараалаа. Совет арадай ажабайдал улам hайжаруулха гэhэн гол зорилго табигданхай. Коммунис партиин энэ хараалhан зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд, тэндэ хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэд бага бэшэ үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Тэдэнэрэй ажал хүдэлмэриhөө, тиихэдэ дааhан хэрэгтээ үнэн сэхээр хандалгаhаа ехэ юумэн дулдыдаха зэргэтэй.

Хүдөө нютагуудай хүн зониие эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр гүйсэд дүүрэнээр, болбосон ёhоор хангаха эрилтэ Буркоопсоюзай коллективэй үмэнэ табигдана. Энэ зорилгоёо хэр зэргэ бэелүүлжэ байhан тухай ехэ хөөрэлдөөн Буркоопсоюзай правлениин партийна эхин организациин тоосоото hунгалтын суглаан дээрэ болоhон байна.

Буркоопсоюзай правлениин партийна организациин ажал ябуулга онсо илгаатай юм. Ушарынь хадаа тэндэ хүдэлдэг коммунистнууд хүдөө нютагуудтахи худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэритэй сэхэ холбоотой. Тиимэhээ тэдэнэй эмхидхэхы, ударидахы ажал ябуулгаhаа хүдөөдэхи худалдаа наймаанай байдал сэхэ дулдыдаха байна бшуу.

Партийна бюрогой секретарь нүхэр Ф. А. Добрынин үйлэдбэриин ажал ябуулга хүтэлбэрилхэ хэрэгэй, эд бараанай эрьесын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын, партийна эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэриин байдал тухай тоосоото элидхэл соогоо онсо тэмдэглээ. Гадна партбюрогой гэшүүдэй ба коммунистнуудай ажал ябуулгада сэгнэлтэ үгэhэн, тэдэнэй ямар асуудалнуудта анхаралаа хандуулха уялгатай байhан тухайнь хөөрэжэ үгэбэ.

Үнгэрhэн 9 hара соо Буркоопсоюзай мэдэлэй худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд 153 миллион түхэригэй эд бараа хүдөөгэй хүн зондо худалдаhан гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, 6,3 миллион түхэригөөр үлүү ехэ хэмжээнэй наймаан хэгдээ.

Эд бараанай 9 hарын түсэб 101 процент, ниитын эдеэ хоолоор — 100,7, өөhэдынгөө үйлэдбэрилhэн продукци худалдалгаар — 100,7, хэлсээнэй ёhоор баталагдаhан сэнгээр хүдөө ажахын продукнуудые хүн зонhоо худалдан абалгаар — 103,9 процент дүүргэгдэhэн жэшээтэй.

Түсэбhөө гадуур 1 миллион 459 түхэригэй эдеэ хоолой зүйлнүүд, промышленна эд бараан худалдагдаа.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ түрүү онол аргануудые хэрэглэхэ талаар нилээд юумэн хэгдэhэн байна. Наймаалагшагүйгөөр эд бараа худалдалга эгээл ашатуhатай, экономическа талаараа ашагтай арга мүн гэжэ тоологдоно. Хүн зоной хэрэгтэй юумээ өөhэдөө шэлэн абаха шэнэ гуримда 72 магазин мүнөө үедэ оруулагдаад, хүдэлжэ байнхай. Иимэ аргаар хамта дээрээ 320 магазин хүдэлдэг болонхой.

Наймаалагшагүй магазинуудые олошоруулха талаар Бэшүүрэй, Захааминай, Кабанскын, Хориин ба Баунтын райпотребсоюзууд илангаяа hайн үрэ дүнгүүдые түйлажа шадаа.

Тоосоото үедэ эд бараа худалдалгын 109 выставкэ, ярмаг эмхидхэгдэhэн байна.

Гэхэтэй хамта аймпотребсоюз, райпо ба сельпонуудай хүдэлмэриие эрид hайжаруулхын тула бүхы арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэгүй, ехэ дутагдалнууд үшөөл үзэгдэhөөр.

Коммунист нүхэр Б. Г. Кушеев үгэ хэлэхэдээ, Буркоопсоюзай правлениин коммунистнуудай саашадаа шиидхэхэ шухала асуудалнууд тушаа тогтобо. Хүн зондо ямар хэрэгсэлнүүдэй, хубсаhа хунарай үлэмжэ шухала байhые тодоруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха ёhотойбди гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Байгалай райпо ба Зэдын, Загарайн, Хэжэнгын, Хурамхаанай аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд худалдаа наймаанай хүдэлмэридэ шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлхэ асуудалда анхаралаа муугаар табидаг байhыень тэрэ шүүмжэлээ.

Хараад үзэхэдэ, наймаалагшагүйгөөр хүдэлдэг олон магазин мүнөө үе сагай худалдаа наймаанай эрилтэдэ харюусажа шаданагүй, багсалагдаhан зүйлнүүд дуталдаhаар. Эндэ нютагай эдеэ хоолой ба hүнэй промышленностиин предприятинууд зэмэтэй бшуу. Яахадааб гэбэл, тэдэ предприятинууд правительствын тогтоолой ёhоор табан жэлэй дүүрэтэр эдеэ хоолой зүйлнүүдэй 55 процентые (харин мүнөө оройдоол 7—9 проц.) багсалаад, худалдаа наймаанда гаргажа байха уялгатай ха юм.

Бэлээр гутадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдадаг хүдөөгэй магазинуудые холодильнигуудаар хангаха шухала. Энэ талаар Буркоопсоюз hүүлэй жэлнүүдтэ горитой хүдэлмэри ябуулаа. Гэбэшье хүдөө нютагуудта, аймагай түб hууринуудта түргэн гутадаг, муудадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр худалдахын аргагүй. Тиимэhээ Буркоопсоюз үнгэрhэн гурбан квартал соо аяар 290 тонно загаhа хладокомбинатhаа абаха аргагүй байшоо.

Коммунист нүхэр Р. Г. Ралнаев потребкооперациин эмхи зургаануудта бэрхэ, түсхай эрдэм hургуулитай хүдэлмэрилэгшэд хүдэлхэ зэргэтэй гээд үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Тиихэдээ материальна харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэдые нарин нягтаар шэлэн абаха, зүбөөр хүмүүжүүлжэ байха зэргэтэйбди. Ехэ мүнгэнэй эд бараае ямар хүнүүдтэ даалгажа үгэнэ гээшэбибди гэжэ хододоо бодолгото болохо хэрэгтэй болоно.

Центросоюзай абаhан тогтоолтой зохилдуулан, даажа байhан тушаалдаа хэр тааранаб гэжэ хаража үзэхын тула хүдэлмэрилэгшэдэй дунда аттестаци үнгэргэгдэхэ зэргэтэй. Энэ хүдэлмэри Буркоопсоюзай правлениин аппарат соохоо хэжэ эхилхэ ёhотойбди.

Партийна бюрогой гэшүүн нүхэр В. С. Худугуев коммунистнуудай дунда ябуулагдадаг партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриин байдалые hайжаруулха, партиин Уставай эрилтэнүүдые нарийнаар сахиха, КПСС-эй гэшүүдэй hуралсал зүбөөр эмхидхэхэ тухай асуудалнуудта анхаралаа хандуулба.

Ниитын эдеэ хоолой таhаг (хүтэлбэрилэгшэнь коммунист нүхэр А. М. Ершова) муугаар хүдэлнэ, потребкооперациин мэдэлэй столовонуудые хартаабха болон огородой бусад эдеэгээр хүсэд хангажа шаданагүй. Хэды шэнээн капуста, морхооб, евёкло ма… тайб гэжэ столовону… дэлмэрилэгшэд … Тэрээнhээ боложо хү… гуудтахи зарим стол… түхэреэн жэл соо … зүйлнүүдээр бэлдэг… хоол үгы байдаг. … эдеэ худалдан абаха, … хадагалха талаар … хэмжээнүүдые абаха … но.

Буркоопсоюзай пр… партийна организаци… то hунгалтын … КПСС-эй обкомой … эдеэ хоолой промы… тиин ба худалдаа н… таhагые даагша нүхэ… Альцман хабаадалсаа.

Буркоопсоюзай пра… аппарадай хүдэлмэри… нарые улам hайжару… туу дундануудые дар… хажа, юhэдэхи табан … түсэбтэ даабаринуудые … хын тула кооператив… зургаануудта хүдэлд… дэй ажалай, үйлэдбэри… рам шангадхаха, хар… дээшэлүүлхэ эрилтэ … тогтоол суглаан дээрэ …

Л. БАЙБОРОД…
КПСС-эй об…
инстру…

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ПРЕДПРИЯТИНУУДАН БА ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ РСФСР-эй ГАБЬЯАТА УРЛАН НАРИЖУУЛАГША ГЭЬЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАИ

Урлан нарижуулгын ажал ябуулгада ехэ габьяатай байhанайнь түлөө Россин Федерациин предприятинуудай, эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ **РСФСР-эй габьяата урлан нарижуулагша** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоhон байна. Эдэнэй дунда Буряадай АССР-hээ иимэ нэрэ хүндэдэ хүртөө гэбэл:

Нанзанов Дамба Лабхарович—Улаан-Үдын «Электромашина» заводой ахалагша инженер.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1973 оной октябрийн 29.

Үндэр шагналда хүртэгшэд

БРИГАДИР

БРИГАДИР ябаха гээшэ, юрэдөө, гайтайхан лэ тушаал даа. Мориной hайниие хүнгэн тэргэдэ хүллөөд гү, али мотоциклаа унаад, иишэ тиишэ табилуулхада, энэ тэрые эндэ тэндэ ошоод, тиимэ юумэ хээдхи гээд захирхада, бараг юм ааб даа гэжэ бүтүү гүбэр шэбэр гэлдэхэшье ушар дайралдадаг гээшэ. Үнэндөө тиимэ бэшэ! Бригадираар нэгэнтэ хүдэлhэн хүн «амтыень» hайса таниhан байха. Ажал хүсэхэ гээшэ бэрхэтэй. Хажуугаарнь эрилтэ ехэл болоно байха, хүн дуталдаха, хэрэгтэй юумэниинь бэлээр олдоодхихогүй. Иигэжэл эрьелдэhээр байтар сагай ошоhониинь мэдэгдэнгүй үнгэршэхэ, Халтад гэхэдээл, hанаhан хүсэлөө тухандань хүргэнгүй hалахашье саг ушарха...

Иигэhээр лэ ябатарынь, арбан зургаан жэл хойно хойноhоо hубарилдан ходоршобо. Арбан зургаан жэл! Эдэ жэлнүүд Нимбу Доржиевичай бригадираар хүдэлжэ ябаhан үе. Анха түрүүн, тэрэ 1957 ондо Тахяашын hү hаалиин фермын бригадир боложо томилогдоходонь, эндэхи байдал ямар байгаа hэн хаб? Тэрэ үеын байдал тушаа Нимбу Доржиевич бодолгото болоходоо hанадаг лэ байха. Үни заяанда хада баригдаhан үнеэдэй набтар харахан хашаа, хуhамагууд, малшадай байдаг урданай хэдэн гэрнүүд. Эдэл ааб даа, тэрэ үеын байра байдал.

Тэрэ сагта жэлэй туршада үнеэн бүриhөө 2000 килограмм hү hаагты гэжэ дурадхаа хада hаалишад «зүүдэндэмнайшье үшөө үзэгдөөгүйл» гэхэ байгаа. Теэд үүлтэр муутай, үбэлэй хүйтэндэ хуhамаг соо байлгагдадаг, гансал үбhэ, hолоомо тэжээлтэй үнеэдhээ тиимэ ехэ hү hаахань дэмы hааб даа.

Тиимэ байдагшье hаа, эндэ хүдэлдэг бэрхэ малшан Базар-Ханда Очировагай үнеэн бүриhөө 1800 килограмм hү hаахаб гэжэ социалис уялга абажа, аймагайнгаа hаалишадые уряалhыень бии мартагшагүйб. Ямар олон бэрхэшээлнүүдые дабажа, ямар зэргын нэтэрүүгээр хүдэлжэ, иимэ хэмжээнэй hү тэрэ hаагша бэлэй. Тэрэ үүсхэлшэ габшагай hаалишан хожомынь гүрэн түрын дээдэ шагналда хүртөөгшэ hэн.

Шэнэ бригадир иимэ байдалhаа тунхаряагүй. Тиигээдшье угаа түбшэн, даруу зантай, олон үгэшьегүй, бага сагын, юрэ бусын юумэндэ тиимэ бэлээр хүдэлөөдхихэ, түргэн түүхэй ябадал гаргаадхиха хүн бэшэ ха юм даа. Түрүүшынхеэ уулзаа hаа, энэ ехэл яаралгүй, удааншаг янзын хүн хаш даа гэhэн бодол сэдьхэлдэ түрөөдхихэ байха. Хэн нэгэндэ тэрэнэй үлүү юумэ дуугаржа, шангархажа байхыень, юрэдөө, харахагүйт. Иигэжэл юумэндэ даамгайгаар, мүрыень оложо ябаад, хожомойхиинь бодожо байгаад малшадайнгаа ажал эмхидхэдэг өөрын өөрсэ дүн дүршэлтэй бригадир байhыень энэ 16 жэлэйнь хүтэлбэриин үрэ дүн мүнөө бодотоор гэршэлэн харуулжа байна.

Үнихэнэйшье энэ фермэдэ ябаагүй байшоо хаб. Тахяашын фермын хуушан байра байдалhаа мүнөө үлэhэн юумэн эндэ үгыл шахуу хабэртэй. Шэнэлэн hэльбэгдэhэн үнеэдэй, туганай шифер хушалтатай дулаан байранууд, шэнээр баригдаhан хоёр квартиратай малшадай hууха хэдэн гэрнүүд, насостой гүнзэгы худаг, тэжээл бүйлүүлха цех, дарайса бодхоогдоhон хуhамаг хорёо — бултал Н. Д. Аюшеевэй эндэ бригадирлажа байhан үедэ хэгдэhэн хубилалта. Байра соохи шэбхэ шабааhан транспортёроор сэбэрлэгдэнэ, хүйтэржэ эхилхэтэй сасуу малаа бүлеэдхэгдэhэн уhаар ундалуулна. Бүйлүүлагдажа шэмэ оруулагдаhан тэжээл уяанда байhан үнеэн бүхэнэй урдахи хобто соо хэжэ эдеэлүүлнэ.

Мал харууhалгын, үсхэбэрилгын технологишье ташха ондоо болонхой ааб даа. Искусственна аргаар үрэжүүлдэг дүршэл гүйсэдөөр нэбтэрүүлhэнэй ашаар мүнөө үнеэдынь гол түлэб ноябрь, декабрь, январь hарануудта туғалладаг болонхой. Ганса энэ гурим хадаа мал үсхэбэрилгын, ашаг шэмыень дээшэлүүлгын шухала олон асуудалда бодото харюу үгэнэ бшуу. Имагтал малай үүлтэр hайжаруулгада анхаралаа онсо табиhанай зэргээр эндэхи hаалишад hү абалгаяа hүүлэй үедэ нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Бүхы фермээрээ үнеэн бүриhөө дунда зэргээр хоёр мянган килограммhаа дээшэ hү hаадаг болохо гэhэн зорилгоё бэелүүлэнхэй. 1972 ондо үнеэдэй толгой бүриhөө 2157 килограмм hү hаагаа hэн. Түрүү hаалишадынь 2400 шахуу болгоо. Энэ жэлдэ — табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ 2.200 килограммда хүргэхэ гэhэн уялгатай. Үнгэрhэн юhэн hарын дүн харахада, эдэнэрнай уялгаяа үлүүлжэ боломоор. Тиигэжэ түсэбтэ даабарияа 120—130 процент хүргэхэ байхабди гэжэ бригадир хөөрэнэ. Үшөө тиихэдэ 100 толгой үнеэн бүхэнhөө 97—98 тугал түлжүүлжэ шадаха байhандаа найдамтай.

Мүнөө Тахяашада 200 үнеэдэй багтаамжатай бетоноор шудхажа бариhан томо байрын торхо бэлэн болоод байна. Энээнэй хүсэндөө ороходо, фермэ дээрэхи бар хүсөөр хэгдэдэг бүхы хүдэлмэри оньhожоруулагдаха. Гадна эндэ hайжаруулагдаhан бэлшээри бии болгогдожо, зундаа Нарин-Горхон зөөхэеэ болихонь. Бүхы үнеэн hүрэгынь hайн үүлтэртэй болон хубилха.

Энэ фермын ажабайдалда ушарhан hайн шэнжэтэй алибаа хубилалта нютагай үнинэй коммунистнуудай нэгэн, удаан сагта эндэ бригадираар хүдэлhэн Нимбу Доржиевич Аюшеевэй өөрынь эдэбхитэй хабаадалгатайгаар, тэрэнэй мүхэшэгүй оролдолгын хүсөөр түйлагдаа юм гэжэ аймагай, совхозой хүтэлбэрилхы тушаалтадай магтаhые бии эндэ эдэ мүрнүүдээр үшөө лаблан баталха хүсэлэнтэйб.

Малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шударгы оролсолон МТФ-эйн хүдэлмэрилэгшэд ехэ hайн амжалта түйлаа. Малай тэжээлээр ехэ дутамаг эхилhэн үбэлжэлгын хатуу хаhада Тахяашын малшад шангахан шалгалта барижа гараа hэн. Эндэ малшадай коллективые 16 жэлдэ даажа ябаhан хүтэлбэрилэгшын шадабари, эмхидхэхы үүргэ гол hуури эзэлпэниинь элитэ ааб даа.

1972—1973 онуудай малай үбэлжэлгын үедэ hү ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха талаар hайн амжалта түйлажа, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илаhанайнь түлөө Үдын совхозой МТФ-дэ (бригадирынь Н. Д. Аюшеев) СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота 1000 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулха гэhэн тогтоол КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет ба облпрофсовет абаба. Энэ хадаа ород, буряад, татар, чуваш үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн эбтэй эетэй нэгэ бүлэ шэнги болоhон коллективэй ажалай габьяае үндэрөөр сэгнэhэн ушар мүн болоно. Бүхэсоюзна социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай партиин соносхоhон уряада иимэ амжалтатайгаар харюусаха гээшэ нэрэ хүндын, алдар солын хэрэг болоно бшуу.

Тахяашын фермэ Баруун-Хасууртай тосхоной тээ хойнохоно, тиимэ холошье бэшэ газарта, оршодог юм. Теэд энэ үнгэрhэн жэлнүүдэй үглөөгүүр бүхэндэ Нимбу Доржиевич эртэлэн бодожо, мандаха нарантай урилдан, фермэ тээшээ моринойнгоо шадал мэдүүлэн хатаруулжа ошодог. Тиигээгүйдөө hанааниинь яашье амардаггүй. Малшадтаа хэды ехээр найдабашье hаа, өөрөөл тэндэ байлсаагүй хада hанаандань нэгэ… дуталдаhан лэ шэнги… хаш. Малшадтаяал… үдэрөө үнгэргэхэдөө… дүүрэн, hанаан тэгшэ… дагайнь жэшээ энэ… аал.

МТФ. эйн механ… тэжээлэй цехэй хүдэл… лэгшэ Акьдас Гильм… вич Канзафаров бр… тухайгаа иигэжэ хөөр… лэй: «Би Нимбу Дор… тай найман жэл суг х… байнаб. Ехэл hайн, … зантай хүн гээшэ, ша… даашье шадамар, бр… хүн гээшэб гэжэ ми… хыень харахагүйт, … таяа аб адли хүдэлж… ябаха. Мүнөө маа… суг зеленкоёо байрэд… рэлсэжэ байнал даа. … зохидоор хөөрэлдэх… гаал заабари үгэхэд… матайгша. Тиимэ хүт… лэгшэтэй хүдэлхэдэ… шье урагшатай байдаг…

Дуугай, номгон хүн гээшэ үнэндөө да… байдаг ха юм даа. … хадаа хүндэ үгөө ду… тай, хүндэ ямбатайш… даг, хэhэн ажалынь … сэтэй байдаг гээшэ. … жэлдэ жара наhаяа … хэеэ ябаhан Нимбу Д… вич тэрэл арбаад … саада тээ ямар hэ… түхэл маягаа, шэнж… раа заашье алдаагүй, ехэ үбгэршэhэниинь… гогдохогүй юм.

Түсэбтэ табан … шиидхэхы удха ш… гурбадахи жэлдэ б… рай ажабайдалда бая… халан асарhан үшөө… ушар тушаа тогтонгүй… маар бэшэ. Бүхэсоюз… циалис мүрысөөндэ … hан ехэ амжалтынь, … 1973 онуудай үбэл… үедэ мал ажалай пр… нуудые ехээр абаха, … хэхэ талаар абаhан … нуудаа дүүргэхэдэ … габьяа харуулhанайнь … СССР-эй Верховно С… Президиум Нимбу Д… вич Аюшеевые Окт… Революциин орденоор … нажа, өөрыень, гэр б… сагтаа хүдэлдэг малш… нютагаархидыень ямар… баярлуулааб даа. Э… тон үндэрөөр дууд… соло болоно ха юм да…

Нэгэл фермын б… раар аяар 16 жэлэй т… таhалгаряагүй хүдэлж… коммунист хүтэлбэри… эбтэй эетэй коллект… гуулжа, түрүү зэргэд… жа шадаhанайнь … эндэл эли тодоор х… нал даа. Нимбу Дор… амжаhан хэрэгээрээ … гаа амарха хүн бэшэ… бүтээхэ юумэн үшөө … Заатагүй тэдэнээ б… хүсэлдүүлжэ шадаха… ха. Эрмэлзэлэй хүсэн… шангатайл ха юм.

Г. ЦЫРЕТОР…

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: … Аюшеев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПО…

Хорин аймаг.

ҮБЭЛЖЭЛГЫН УРДА ТЭЭ

Малшадай ажалда тон харюусалгатай, хүшэршье хаhа тулажа ерэнхэй. Ерэхэ үеэлые хэр зэргээр дабан үнгэргэхэ байhанай үндэhэн эгээл мүнөө үедэ табигдаха зэргэтэй. Тиимэhээ үбэлжэлгэдөө малшадай хэр бэлдэжэ байhые ажахын дирекци, партком болон рабочком ходо hайн мэдэжэ байха, энэ хэрэгые эмхидхэн ударидаха асуудал гол шухала гэжэ тоолон.

Манай совхоз аймаг соогоо эгээл томо гэжэ тоотой юм. Ушар тиимэhээ манай бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хэр ябаhанhаа бүхы аймагай үрэ дүн дулдыдаха гэжэ хэлэбэлнай, ехэ алдуу болохогүй.

hаяхан үнгэрhэн аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ хонин ажал улам хүгжөөхэ, үбэлэй үедэ hү абалгые дээшэлүүлхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хэлсэгдээ hэн. Тиимэhээ бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжонуудаа эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ зорюулха ёhотой болоно гээшэбди.

hаяхан болоhон дирекциин, парткомой, рабочкомой хамтын заседани дээрэ малшадай үбэлжэлгэдэ хэр бэлдэжэ байhан тушаа хөөрэлдөөн боложо рабочкомой зохёоhон малшадай мүрысөөнэй гурим баталагдаа hэн.

Энэ асуудал мүн Хэжэнгын сомоной Советэй сесси дээрэ табигдахань. Тиихэдээ депутатуудшье энэ хэрэгтэ оролсожо, бүхы арга боломжоёо элсүүлэн ажаллахададмнай, горитой туhа хүргэхэл байха.

Совхозоймнай hаалишад үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө 1200 килограммhаа бага бэшэ hү hаажа абахабди гэжэ бэеэ уялгалаа, өөhэд хоорондын социалис мүрысөө эмхидхээ.

Ажахымнай хонишод эдээнhээ гээгдэхэгүй гэжэ оролдоно. Тэдэнэр зуун эхэ хонин бүхэнhөө 85 хурьга абажа, тобир тарганаар түлжүүлхэбди, толгой бүриhөөнь 3,15 килограмм ноохо хайшалхабди, эхэhээнь hалгааха багта хурьган бүхэнэй амидын шэгнүүри хорин килограммhаа дээшэнь гаргахабди гэжэ үгэеэ үгөө.

Хонин ажал дээрэ ажаллажа байhан коллективүүд малайнгаа эдихэ үбhэ өөhэдөө сабшажа абаа. Жэшээлхэдэ, түрүү малшан Шоён Намжиловай даадаг бригада 1100 центнер үбhэ сабшажа абаад, газаагаа үни асаранхай. Мүн 100 центнер зелёнко, хэдэн hүри hолоомо хашаагайнь урдахи хорёо соо жэрылдэн байхыень харахат. Үнэхооршье, Ш. Н. Намжиловай бригадын хонишод жэлhээ жэлдэ бардам хүрэхэ тэжээл суглуулhан лэ байдаг. Ганса энэ жэлэй дүнгөөр 100 эхэ хонин бүриhөө 114 хурьга түлжүүлhэн, толгой бүриhөөнь 3,5 килограмм ноохо хайшалжа абаhан, хурьган бүхэнэй шэгнүүриие 23 килограммда хүргэhэн байна.

Мүн Цыбик-Доржо Будаевай, Пунцык-Цырен Бальчиндоржиевай, Намсарай Ямпиловай бригаданууд мянгаад, мянгаад центнер үбhэ, тус тустаа 100 гаран центнер зелёнко, нилээд ехэ hолоомо hүрилжэ абанхай.

Мүнөө үедэ хонишоднай хашаануудаа дулаалжа, хорёо хуhамагуудаа заhабарилжа байна. Хонидые hайнаар уhалха гээшэ тон шухала хэрэг. Тиимэhээ энэ талаар хэр байдалтай байhаниинь наринаар шалгагданхай.

Энэ жэлдэ hү hаалиимнай оросо hүрхэй hайн бэшэ байhан юм. Тиимэhээ үбэлжэлгын үедэ hү абалгаяа дээшэлүүлхын тула оролдонобди. Тиигэбэшье бэрхэшээлнүүд олон. Зарим ушарта тэрэ манhаа дулдыданагүй. Жэшээнь, Красный Яр тосхондо 200 толгой үнеэдэй байха оньhожоруулагдамал фермэ барюулжа байhайбди. Энэ барилга мүнөө болоторөө дууhагдаагүй «Сельхозмонтажай» хүдэлмэрилэгшэд анхарал багатайгаар, оролдосогүйгөөр энэ шухала барилгада хандаа бшуу.

Мүн өөhэдымнайшье зэмэ бии. Бахлайтын фермэдэ гоё иимэ комплекс үнихэнэй баригданхай. Теэд электро-hаалига муугаар хэрэглэгдэнэ. hаалишаднай техникэ хүсэд шудалжа шадаагүй дээрэhээ энэ аргаар hааха дурагүй байна.

Харин Рыгзенбал Шагдаровай хүтэлбэрилдэг Центральна МТФ, үнинэй малшан, пенсионер Дагба Булатович Цыдыповай даадаг Гангын МТФ үбэлжэлгэдэ түгэс бэлэдхэлтэй.

Энэ үбэлжэлгын үедэ малай эдихэ тэжээлээр яhала бараг байхабди. Жэшээлхэдэ, 51000 центнер үбhэн (нёдондо 34000 центнер hэн) абтанхай, 1000 центнер ногооной гурил татаганхай, 4.370 центнер сенаж, 10000 тонно силос дарагданхай. Ороохо тариянай зүйл горитойгоор үгтэжэ байха. Энээн дээрэhээ харахада, совхозой малшад абаhан уялгануудаа лаб бата дүүргэхэ арга боломжотой гээшэ.

Үбэлжэлгын үедэ малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатайбди. Энэ хаhа соо мүрысөөнэй дүн отделениинүүдтэ арбан хоног бүхэндэ, совхоздо hара бүхэндэ гаргагдажа байха. Тиихэдээ социалис уялгаяа hайнаар дүүргэжэ ябаhан малшадта үнэтэ бэлэг барюулагдаха, тэдэнэй нэрээр ажалай алдар солын Улаан туг үргэгдэхэ.

Үбэлжэлгын үедэ аймагай соёл культурын байшангай комплексно агитбригада хүдэлхэ юм. Лектор, медик, соёлшод, парикмахер тэрэнэй бүридэлдэ ороно. Энээнhээ гадна хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, hургуулиин багшанар элдэб асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ ёhотой. Энээнэй график hаяын сагта зохёогдожо, хүн бүхэндэ соносхогдохо юм. Үдэр хоногой ошохо бүри хүйтэн улам шангадажа байна. Үглөөгүүр шалбаагууд өөртөө хүрэтэр хүрэшөөд байдаг болонхой. Энэ үзэгдэл хадаа тон харюусалгатай хаhын орожо ерээд байhые хүдөөгэй ажалшадта ээзүүдгүй hануулна гээшэ. Тиимэhээ манай совхозой ажалшад юhэдэхи табан жэлэй зэлжээтэ үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула бүхы оролдолгоёо гаргажа, улам габшагайгаар хүдэлжэ байна.

Б. ДУГАРОВ,
Хэжэнгын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.
Хэжэнгын аймаг.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Алтайн хизаар. КПСС-эй XXIII съездын нэрэмжэтэ колхоздо намарай паар хахалалга дээрэ хүсэтэ «Кировец» тракторнууд ябуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мантан томо талын хүлэгүүд түрүүшын загуум гаргахань. ТАСС-ай фотохронико.

Краснодарай хизаар. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хизаар соогоо эгээ томо ажахынуудай нэгэн юм. Тэрэ 22500 гектар тариялантай. Юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ колхоз 19500 тонно эро оhо гүрэндэ худалдажа, түсэбөө 5500 тонноор үлүүлhэн байна. Таряа хурялгын дүн согсологдожо, комбайнернууд Георгий Макарович Исюк, Михаил Алексеевич Кузин гэгшэд шалгараа. Тэдэнэр тус тустаа 9850—8670 центнер таряа хадаhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл Георгий Исюк (баруун гарhаа), Михаил Кузин гэгшэд. ТАСС-ай фотохронико.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ АША ТУҺАДА

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадагшад москвагайхидтай хани халуунаар уулзана

нгрессэй парламентари- делегадуудай уулзалга ябриин 29-дэ Кремль соо бобо. СССР-эй Верховно ндэй Союзай Соведэй Тү- рэгшэ, СССР-эй парла- нска бүлэгэй түрүүлэгшэ П. Шитиков сугларагша- үмэнэ үгэ хэлээ. ажал ябуулгатай, тэрэ- байгууламжатай А. П. ков элдэб оронуудай ментаринарые танил- шад, Верховно Соведэй идиумэй хүдэлмэри ту- хөөрэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй уласхоорон- парламентскэ харилсаа онууд тухай, парла- нууд хоорондын холбоо- ба уласхоорондын бусад нүүдэй хүдэлмэридэ т- хабаадалга тухай, ойн элдэб оронуудтай ментскэ делегацинуу- СССР-эй Верховно Соведаа эльгээлсэжэ байдаг тухай СССР-эй парламентскэ бүлэгэй түрүүлэгшэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ.

Конгрессэй делегадууд үгэ хэлэхэдээ, хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө Совет правительствдэ, СССР-эй арадуудта халуун баясхалан хүргэһэн байна. Советскэ Союз эб найрамдалта гадаадын политикэ бэелүүлнэ, тиихэдээ хүгжэжэ байгаа оронуудта, арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ ехэ туһа хүргэнэ гэжэ А. Мегаид (АРЕ), Н. Сингх (Инди), Ш. Молла (Бангладеш) ба бусад үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Национальна конгрессэй сенатор, Чилиин Компартиин ЦК-гай политкомиссиин гэшүүн В. Тейтельбойм үгэ хэлэхэдээ, сенатор, Чилиин Компартиин генеральна секретарь Луис Корвалан болон

***

сэрэгэй хунтын шорон түрмэнүүдтэ хаагдаһан бусад патриодуудые сүлөөлхын түлөө ябуулга үргэнөөр эмхидхэхыень бүхы дэлхэйн парламентаринарые уряалаа.

***

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадагшад — гадаадын профсоюзуудай түлөөлэгшэд октябриин 29-дэ Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведтэ хүрэбэ.

ВЦСПС-эй секретарь П. Т. Пименов айлшадай урда үгэ хэлэһэн байна. Совет профсоюзуудай ажал ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

100 миллион шахуу гэшүүниие нэгэдүүлһэн совет профсоюзууд дэлхэйн 116 ороной профсоюзуудтай аша үрэ ехэтэй, элдэб янзын харилсаа холбоо тогтоонхой юм гэжэ ВЦСПС-эй секретарь мэдүүлээ. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадана. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө совет профсоюзууд шууд сэхээр тэмсэнэ, эрхэ сүлөөгэйнгөө ба бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө арадуудай хэһэн тэмсэлые дэмжэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй США-да, ФРГ-дэ, ГДР-тэ ошоһон тухай баримтата фильмүүд уулзалгада хабаадагшадта харуулагдалан байгаа.

***

Зарим делегацинуудай гэшүүд нииислэлэй залуушуултай уулзаба. Ленинскэ комсомолой 55 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Түрүүлэгшээр һуугша Вольфганг Рот (ФРГ) амаршалгын үгэнүүдээр ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельниковтэ хандаба. Уласхоорондын харилсаа хүгжөөлгэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ комсомолой ехэ амжалта түйлаһые мэдэхэбди. Совет залуушуултай хамта комсомолой мүндэлһэн үдэрые тэмдэглэжэ байһандаа жаргалтайбди.

Ф. Эль-Фадл (Судан), Г. Янаев (СССР), Эдуардос Салум (Чили) ба бусад делегадууд үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын хүжэлтэ дэбжэлтэдэ комсомол түйлай ехэ үүргэтэй гэжэ тэмдэглэһэн байна.

***

Эхэнэрнүүдэй эмхинүүдэй харилсаан, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эдэ эмхинүүдэй хабаадалга тухай асуудалнууд — эдэ бүгэдэ октябриин 29-дэ Москвагай залнуудай нэгэндэ сугларһан конгрессэй эхэнэр делегадуудай анхарал татаба.

Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Николаева-Терешкова айлшадые үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалба. Эб найрамдалай, бэеэ дааһан байдалай, демократиин түлөө тэмсэлдэ эхэнэрнүүдэй эдэбхитэйгээр хабаадажа байһан тухай конгрессэй трибуна дээрэһээ халуун дулаан үгэнүүд хэлэгдэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Элдэб оронуудай эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн бата нэгэдэлтэй байхадаа, эб найрамдалай аша туһада ехэ юумэ хэхэ гээд Эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй түлөө эхэнэрнүүдэй уласхоорондын лигиин вице-президент Кейт Кем, Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин генеральна секретарь Фанни Эдельман, Селина Бенхильд (Аргентина) ба бусад хэлэбэ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVII сессиин шиидхэбэреэр, 1975 он Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэл гэжэ соносхогдоһон тойнь дашарамдуулан, эхэнэрнүүдэй хүдэлөө улам үргэдхэхэ шухала гэжэ уулзалгада хабаадагшад мэдүүлээ.

***

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадагшад-тэрлашадай уулзалга октябриин 29-дэ Журналистнуудай түбэй байшан соо болобо. Болгариин Земледельческэ арадай холбооной сар үргэлжын секретарь, НРБ-гэй мэдээсэлэй ба хэлхээ холбооной министр Георгий Андреев энэ уулзалга нээгээ.

— Таряашад бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зоной хахадһаа үлүүниинь болоно. Тиин амгалан байдалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ, — гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Великобританиин кооперативна хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ Томас Эдвард Грехем, Колхозуудай союзна Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой И. М. Семенов болон бусад элидхэл зүбшэлэлгэдэ хабаадаһан байна.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадагшадай олонхид октябриин 29-дэ нииислэл хотын предприятинуудаар, эмхи зургаануудаар ябажа, танилсаһан байна. Эдэ уулзалганууд бата эб найрамдалай түлөө, бүхы дэлхэйн арадуудай нягта жагсаалай түлөө тэмсэлэй манифестаци боложо үнгэрөө.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй бүлэг делегадууд — Урда Вьетнамай Республикын түлөөлэгшэд — «Фрезер» гэжэ заводой хүдэлмэрилэгшэдтэй аха дүү ёһоор уулзаһан байна. Уряа лозунгнуудаар, транспорантнуудаар шэмэглэгдэһэн заводой соёлой байшан соо олоной хабаадалгатай митинг болобо.

Заводой түрүү токарь В. И. Фролов айлшадаа халуунаар амаршалха зуураа, предприятиингаа ажал хүдэлмэри тухай хөөрэһэн байна.

— Империалис эзэрхэг түримхэй ябуулганuудта эсэргүү тэмсэл хэхэдэмнай аха дүүгэй ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө совет хүнүүдтэ вьетнам арад гүнзэгы сэдьхэлһээ баясхалан хүргэнэ, — гэжэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын зүбшэлэлгын Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Чинь Динь Тхао хэлэбэ. — Дайнай аюул усадхажа, социальна дэбжэлтын замаар бүхы дэлхэйн арадуудай дабшахын тула энэ дээдэ хуралдаанда хабаадагшад өөһэдһөөнь дулдыдаһан бүхы юумэ хэхэ гэжэ Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадагшадай зүгһөө москвагайхидые найдуулба.

Москвагай «Хроматрон» заводой коллектив Чилиин патриодуудай делегациие баглаа сэсэгүүдээр угтаа. Айлшад үнгэтэ кинескопуудые бүтээн гаргалгатай танилсаһан байна. Парткомой секретарь Р. В. Скалкин, бригадир И. М. Меркурьева, ОТК-гай начальник В. А. Лычева гэгшэд заводой митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, олон миллион совет хүнүүд Чилиин арадай тэмсэлые дэмжэнэ, Сальвадор Альендиин нэрэ, эрхэ сүлөөгэй ба эб найрамдалай түлөө амиһаа алдаһан бусад геройнуудай нэрэнүүд манай зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдээ үлэхэ гэбэ.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадажа байһан Индиин делегаци октябриин 29-дэ Москвадахи Лихачевой нэрэмжэтэ автомобильна заводто ерэбэ. Заводой захиргаанай, олониитын түлөөлэгшэд хүндэтэ айлшадаа халуунаар угтаһан байгаа.

Заводой директор П. Д. Бородин Москвагай эгээн ехэ предприятиин хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэгүүд тухай конгрессэй делегадуудта һонирхолтойгоор хөөрэбэ.

Совет-индиин хани барисаанай үдэшэ автозаводой соёлой ордон соо болоо.

Москвагай Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ электромеханическа заводой ажалшад баглаа сэсэгүүдээр, урин дулаан миһэрэлгээр Японой эб найрамдалай тала баригшадай делегациие угтаһан байна. Айлшад цехүүд соогуурнь ябажа, үйлэдбэритэйнь танилсаа, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг Японой олониитын түлөөлэгшэдтэй коллективэй хүдэлмэришэдэй уулзалга конференц-зал соо болобо. Слесарь, Социалис Ажалай Герой С. А. Антонов үгэ хэлэхэдээ, харилсаа холбоогоо улам үргэдхэн хүгжөөхэ гээшэ хоёр ороной ажалшадай жангин уялга болоно гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө айлшад предприятиин коллективтэ баяр хүргөө.

Скандинавиин оронуудай түлөөлэгшэд Москва-Сортировочная станциин локомотивна деподо айлшаар ошобо.

Лесотын, Маврикиин, Свезилендын делегадууд Москвагай эдеэ хоолой комбинадта хүрэһэн байна.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадагшад Москвадахи түмэр замай транспортын инженернүүдые бэлдэдэг институтда, Октябрьска районой пионернүүдэй ордондо, «Рот фронт» гэжэ кондитерскэ комбинадта, «Большевичка» гэжэ фабрикада, «Гидропроект» гэжэ институтда, дайнай ветерануудай уласхоорондын эмхидэ, зүрхэ-һудалай хирургиин институтда, һургуулинуудта, хүүгэдэй эмхи зургаануудта хүрэһэн байха юм.

(ТАСС).

ҺҮЛШЫНЬ АМДА ҮДЭШЭБЭ

Семён Михайлович Будённые хүдөөлүүлгэ

Граждан ба Эсэгэ ороноо алгын Агуухэ дайнуу- алдар суута герой, Со- засаг тогтоон бэхижүүл- эдэбхитэйгээр хабаадаг- Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүү- байгуулалсаһан элитэ үнүүдэй нэгэн, Совет- Союзай гурба дахин рой Семен Михайлович нные совет арад, Зэб- Хүсэнүүдэй сэрэгшэд брийн 30-да һүүлшын үдэшэбэ.

һа бараһан маршалай табигдаһан Союзуу- байшангай Колонно зал олон мянгаад ажалшад, шэд орожо, зүрхэндөө һанажа ябадаг хүнтэсэ саһан байна. Нииислэлэй рика, заводуудай, ба- нуудай хүдэлмэришэд, хааргшад, министерствэ- дэй, институдуудай хү- мэрилэгшэд, партийна, нийтын эмхинүүдэй лэгшэд. хүдөөлүүлгэдэ дахаяа Москва ерэһэн ой бусад хотонуудай шадай делегацинууд, хозууд, совхозуудай лмэришэд гурбан часай соо хуурсагайнь ур- гараһан байна.

соо олон тоото веноктабигданхай.

Шаналал гашуудалай хүгжэм таһалгаряагүй тоно. Гурба минута бо- лэ арадай баатарай сагай дэргэдэ хүндэлэ- харуул һэлгэнэ. СССР- оборонын министрэй нэ- орлогшо армиин ге- В. Г. Куликов, СССР- оборонын министрэй ор- логшо армиин генерал Голубко, армиин ге- И. Г. Павловский, ахамад маршал Кутахов, армиин ге- С. К. Куркоткин, ар- генерал А. М. Кома- генерал-полковник Н. Н. Алексеев, ге- полковник А. Т. Алту- нуд Советскэ Союзай нууд И. Х. Баграмян, П. К. Кошевой гэгшэд лэлэй харуулда удаа ан зогсобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо С. Б. Нияз- СССР-эй Министрнүү- Соведэй Түрүүлэгшын М. А. Лесечко, эй Верховно Соведэй Соведэй Түрүүлэгшэ Шитиков, СССР-эй ми- нүүд, гүрэнэй комите- түрүүлэгшэнэр, пар- ба совет ажал ябуу- шаналал гашуудалай вахтада удаа ан жагсана.

алис оронуудай сэ- делегацинууд алдар маршалые һүүлшын үдэшэхээ ерэһэн бай-

найрамдалда дуратай үдэй бүхэдэлхэйн рессэй олон делегадууд, СССР-тэ байдаг диплоческа түлөөлэлгэтэ эм- дэй толгойлогшонор суута полководецтэй ахаяа ерээ.

13 час. Хүдөөлүүлгэ дэхэ талаар правительственна комиссиин гэ- А. А. Гречко, А. П. ленко, И. В. Капитонов, Яснов, Л. В. Смир- П. Ф. Батицкий, А. А. Л. И. Греков, Смиртюков, И. В. К. Ф. Селютин С. М. Буденнын ай дэргэдэ хүндэлэ- харуулда жагсана.

ниитэ ажалшадай зал руу орожо, ха- дүүрэбэ. С. М. Бу- түрэлхид, тала та- ын хуурсагай ха- үлэнэ. Хахасалгын минутанууд.

ал гашуудалай аял- эм доро С. М. Бу- бэетэй хуурсаг Ко- зал соохоо гаргагда- иллериин лафет дээ- бигдаба. Марксын кт, Октябриин 50 жэ- нэрэмжэтэ талмай үнгэрэн гаража, талмай тээшэ шэглэн ябабад. Түрэл гаралынь, танил нүхэдынь, Коммунис партиин ба Совет правительствын хүтэлбэрилэгшэд, Советскэ Союзай маршалнууд, сэрэгэй маршалнууд, генералнууд, адмиралнууд, партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшад эндэ ябана.

Олон тоото веногуудые бариһан хүнүүд урдань аалиханаар алхалалдана. Советскэ Союзай Геройн гурбан Алтан Одон, Ленинэй ба Улаан Тугай орденууд, Суворовой 1 шатын орден, хэдэ хэдэн хариин гүрэнүүдэй орден, медальнууд, мүн полководецой хүртэһэн бусад хайра шагналнууд улаан атласаар бүритдэһэн подуушханууд дээрэ табигданхай.

...Улаан талмай. Олон мянгаад ажалшадай түлөөлэгшэд эндэ сутларба.

Трибунанууд дээрэ — КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, союзна республиканuудай Верховно Соведэй депутадууд, министрнүүд, гүрэнэй комитедүүдэй түлөөлэгшэд, нииислэл хотын партийна, совет, профсоюзай, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, олон тоото делегацинууд.

14 час. Шаналал гашуудалай ёһолол Мавзолейн сэхэ урда ерэжэ тогтоно. Хуурсагын лафет дээрэһээ буулгагдажа, табсан дээрэ табигдана.

Мавзолейн трибуна дээрэ — нүхэд Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, совет сэрэгэй начальнитууд.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко үгэ хэлэжэ, шаналал гашуудалай митинг нээбэ.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй үмэнэһөө — Советскэ Союзай маршал П. Ф. Батицкий, нииислэл хотын ажалшадай үмэнэһөө — КПСС-эй МГК-гай секретарь Л. И. Греков С. М. Буденнын дайшалхы ханинарайнь үмэнэһөө — армиин генерал И. В. Тюленев, Ростовско областиин ажалшадай үмэнэһөө — Таганрогой комбайнай заводой хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой К. Ф. Селютин митинг дээрэ үгэ хэлээ.

***

Митинг дүүрэбэ. Коммунис партиин, Совет правительствын хүтэлбэрилэгшэд трибунаһаа буужа, табсанда дүтэлэн ошоод, хуурсагыень үргэн, Кремлиин хана тээшэ аалиханаар ябаба.

Семен Михайлович Буденнын бэетэй хуурсаг хүүр руу аалиханаар табигдана. Ехэ буугай салют нэерно. Шаналал гашуудалай аялга хүгжэмэй соностоһоной һүүлээр Советскэ Союзай Гүрэнэй гимн зэдэлнэ.

Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд Мавзолейн трибунада дахин гараба.

Эхэ оронойнгоо үнэн хүбүүн, алдар суута маршал, арадай баатар, хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлэй хэрэгтэ, Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ бүхы наһаяа зорюулан үгэһэн хүниие һүүлшынхеэ ёһолон хүндэлжэ, сэрэгэй подразделенинүүд Мавзолейн урдуур жэгдээр алхалан гарана.

Ленинэй партиин үнэн хүбүүн, эрэлхэг солдат, бэлигтэ полководец, домог суута баатар Семен Михайлович Буденный тухай арюун дурасхаал бүхы совет хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдээ үлэхэл.

(ТАСС).

Закаменск городой хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха комбинадта долоон бригада хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда Ульяна Федоровна Пащугай даадаг бригада социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Тус бригадада дүй дүршэлтэй болоһон хубсаһа эсхэгшэ, РСФСР-эй Социалис мүрысөөнэй отличник И. И. Вагнер хүдэлнэ. Тэрэ һаяхан республикын хубсаһа эсхэгшэдэй конкурсдо хабаадалсаад, хоёрдохи һуури эзэлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хубсаһа эсхэгшэ И. И. Вагнер.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БУРЯАД ПОЭЗИИН ҮДЭШЭ

Буряадай гүрэнэй багшанарай дээдэ һургуулиин буряад хэлэ ба бэшэгэй багшанар, студентнэр «Буряад поэзиин үдэшэ» гэһэн гаршагтайгаар уран зохёолой үдэшые үнгэргэһэн байгаа. Энэ уулзалгада манай мэдээжэ поэдүүд болохо Цырен-Дулма Дондогой Михаил Шиханов хоёр ерээ. Уран зохёолой үдэшые хоёрдохи курсын студенткэ Катя Нилхаева «Буряад поэзиин хүгжэлтэ» гэһэн элидхэлээр эхилээ. һүүлдэнь поэтессэ Цырен Дулма Дондогойдо үгэ үгтэжэ, буряад поэзиин хүгжэлтэ тухай хэдэн үгэ хэлэһэнэй удаа, өөрынгөө бэшэһэн шүлэгүүдые уншажа, манай студентнэрые ехэтэ баясуулһан байна.

Михаил Шиханов уран хурса шүлэгөө уншажа, халуун альга ташалгаар угтагдаа. Удаань залуу бэшэгшэд Дондок Бальжинимаев, Долгор Цыбенова, Жорж Юбухаев болон бусад өөһэдынгөө шүлэгүүдые уншаа.

Энэ уран зохёолой үдэшэдэ зорюулагдан «Жэнхэни буряад хэлэмни» гэжэ сочинени буряад хэлэ ба бэшэгэй таһагай студентнэртэ дурадхагдаһан байгаа. Энэ сочинениие олон студентнэр һайнаар бэшээ.

Цырен-Дулма Доржиева гаража, Николай Дамдиновай «Түрэл хэлэн» гэжэ шүлэг уншаа. Олон шүлэг, дуунууд энэ үдэшэ зэдэлжэ, булта сугларагшадые баясуулба. Гоё дуунай аялгаар, уран шүлэгэй хурсаар Цырен-Дулма Гураева, Хандама Доржиева, Янжима Гончикова гэгшэд шагнагшадай халуун альга ташалгаар угтагдаа. Иимэ үдэшэнүүдые поэдүүдтэй, уран зохёолшодтой уулзалганuудые саг үргэлжэ үнгэргэжэ байбал һонирхолтой байна.

М. ШАГЖИЕВ,
БГПИ-гэй студент.

Һаяшаг Буряадай номой хэблэлдэ Зэдын аймагһаа нэгэ бэшэг ерэбэ. Энэ бэшэгэй автор үхибүүдэй, залуушуулай уншаха уран зохёолой номууд тухай бэшэһэн байна. Бэшэгэйнь удхаар тухайлхада, тэрэ хүн бага наһандаа олон ном уншаһан, тэдэ номуудайнгаа удхые ходо доо һанажа ябадаг хэбэртэй. Тиимэһээ мүнөө үедэ үхибүүдэй буряад хэлэн дээрэ уншаха номуудай үсөөн байһанда тэрэ хүн ехээр һанаагаа зобоно.

Үхибүүдэй уншаха номуудай дуталдадаг байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, манай номой хэблэл тиимэ номуудые үсөөншэгөөр хэблэн гаргана. Хоёрдохёор, хэблэгдэн гараһан номууд уншагшадтаа саг соогоо хүрэнэгүй, харгыдаа ямар нэгэн складууд соо гү, али магазинуудай ара талын татууд дээрэ хэбтэшэнэ гэжэ һанагдана.

Һүүлшын табан жэлэй туршада Буряадай номой хэблэл зуу гаран нэрэтэй номуудые хэблэн гаргаа. Дунда зэргээр жэлдээ хорёод ном гаргадаг юм. Жэшээнь, Цэрэн-Базар Бадмаевай, Цэрэн Шагжинай, Цэдэб Жамбаловай, Гунга Чимитовэй, Даша Дугаровай номуудые олон тоото уншагшад, үхибүүд халуунаар угтажа абаа. Үнгэрһэн 1972 ондо Цэдэн-Жаб Жимбиевэй «Гал могой жэл» гэжэ роман, Африкан Бальбуровай «Чау-Чау» гэжэ туужа хэблэгдэн гаража, үхибүүдэй уран зохёолдо нэмэри болоһон байна.

Гэбэшье үхибүүдэй уншаха номууд илангаяа хүдөө нютагуудта ехээр дуталдана. Тиимэһээ ном хэблэгшэдэй урда, уран зохёолшодой урда харюусалгатайшье, хүндэтэйшье зорилго табигдана. Бидэнэр хамтынгаа хүсөөр энэ зорилго дүүргэхэ уялгатайбди. Ушарынь юуб гэхэдэ, республикымнай 200 мянгаад багашуул болон залуушуул гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн, удха түгэлдэр уран хурсаар бэшэгдэһэн номуудые хүлеэнэ.

Энэ шухала хэрэгтэ имагтал уран зохёолшод шиидхэхы үүргэтэй байна. Хэрбээ номой хэблэлдэ үсөөн гар бэшэгүүдэй ороо һаань, олоор ном гаргаха аргагүй бшуу.

Республикымнай уран зохёолшодой холбоондо табяад хүн тоологдожо, уран зохёолой хүгжэлтэдэ эдэбхитэйгээр хүдэлдэг гэжэ мэдээжэ. Энэ уран зохёолшодой бултадаа багашуулай уншаха номуудые бэлдэхэ хэрэгтэ һайнаар хандаад байгаа һаань, мүнөө үхибүүдтэ номуудые олоор бэшыт гэжэ тэдэниие зорюута уряалhaнай хэрэггүй байгаа гэжэ һанагдана.

Үхибүүдтэ номуудые бэшэхэ гээшэ тиимэшье хүнгэхэн хэрэг бэшэ. Уран зохёолой уран үүсхэхы ажалай дэлисэнь хэмжээгүй ехэ байха зэргэтэй. Һургуулиин бага наһатанһаа эхилээд, залуушуул хүрэтэр уншаха номууд өөһэдын онсо илгаатай, маяг тухэлтэй байдаг ха юм. Энэ талаар үльгэрлэжэ, домогложо бэшэһэн бишыхан зохёолнуудһаа эхилээд, ехэ хэмжээнэй тууҗа болон романууд хүрэтэр булта дaa хэрэгтэй.

ҮХИБҮҮДЭЙ УРАН ЗОХЁОЛ ХҮГЖЭГ ЛЭ!

шо үхибүүдтэ ном бэшэхэдэ, тэдэнэйнгээ наһа, абари зан, оршон тойрожо байһан байгаалиие удхалжа ойлгохо шадалыень гэхэ мэтэ олон зүйлнүүдые хараада абаха зэргэтэй бшуу. Тиимэһээ уран зохёолшо хадаа үхибүүдэй ёһотой багша, хүмүүжүүлэгшэнь болоно.

Уран гоёор бэшэгдэһэн номуудые уншахадаа, үхибүүдэй юрэнхы бэлэдхэлынь, эрдэм мэдэсэнь дээшэлхэ, тэдэнэй үзэл суртал зүб мүрөөр, тодорхойгоор хэлэхэдэ, коммунис ёһоор хүгжэхэ зэргэтэй. Эхэ орондоо үнэн сэхээр, ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар үхибүүдые хүмүүжүүлгэ, мүн лэ тэдэнэй уншаха номуудай удха шанарһаа ехээр дулдыдаха байна. Мүн уран гоё зүйлнүүдые һайхашаан сэгнэхэ, һайн һайхан абари зан, урин налгай сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ гээшэ ном һударһаашье эшэ үндэһэтэй бшуу. Имагтал номой аша туһаар лэ би хүн болоо һэм гэһэн удхатай үгэнүүдые нэгэ агуухэ уран зохёолшын хэлэһые һанаад үзэел!

Мүнөө үедэ В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал ябуулга тухай, агуухэ Совет орон тухай, Коммунис парти, Ленинскэ комсомол, пионернүүдэй эмхи тухай, совет арадай ажалай болон дайшалхы габьяа тухай эрхим зохёолнууд, мүн тэрэшэлэн түрэл нютаг, колхоз, совхоз, һургуули тухай уран бэлигтэйгээр бэшэһэн номууд хэрэгтэй байна. Харин эдэ номуудай ямараар бэшэгдэхэ ёһотой байһыень уран зохёолшод өөһэдөө мэдэнэ. Эндэ

Үхибүүдэй, залуу үетэнэй уншаха номуудта тон ехэ анхарал табигдадаг. Энэ асуудалаар манай парти болон правительство хэдэн тогтоол шиидхэбэринүүдые һүүлэй жэлнүүдтэ абажа, үхибүүдэй, багашуулай уран зохёол хүгжөөхэ талаар шухала хэмжээнүүдые табиһан юм. Тэрэшэлэн зүблөөн болон конкурснууд хэгдэнэ, выставканууд эмхидхэгдэнэ. Богонёор хэлэхэдэ, багашуулай уран зохёол хүгжөөхэ талаар ехэ юумэн хэгдэжэ байнхай.

Гэбэшье үхибүүдэй уншаха номууд суглаа хуралнуудые зарлагдаһанай удаа гансата бии болошохо бэшэ ха юм. Түбхын түрүүндэ тэдэ номууд бэлдэгдэхэ, тодорхойлон хэлэхэдэ, бэшэгдэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ бидэнэр, номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд, уран зохёолшодто хандана бди.

Совет үхибүүдэй литературын суута уран зохёолшо, Социалис Ажалай Герой Сергей Михалков СССР-эй уран зохёолшодой IV съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, багашуулда зорюулжа, номуудые бэшэхыень бүхы уран зохёолшодые халуунаар уряалаа һэн. «Ши үхибүүдтэ ямараар хандадаг байһанаа хэлэ, тиихэдэшни шинии хэн байһыешни би хэлэхэб!» — гэжэ арадай мэдээжэ нэгэ оньһон үгые ондоо болгожо хубилгаад, уран зохёолшодто тэрэ хандаа бэлэй. Гэхэтэй хамта багашуулай литературада ород соёл культурын элитэ ехэ ажал ябуулагшадай ямараар хандадаг байһыень тэрэ һануулаа һэн. Пушкин наһанайнгаа һүүлшын бэшэг үхибүүдэй номдо зорюулһан байдаг, «Үхибүүдэй номууд хүмүүжүүлхы зорилготойгоор бэшэгдэдэг, харин хүмүүжүүлгэ хадаа агуухэ хэрэг мүн» гэжэ Белинский хэлэһэн юм. Л. Н. Толстой, А. М. Горький болон бусад агуухэ уран зохёолшод хэтын хэтэдэ мүнхэ зохёолнуудаа үхибүүдтэ зорюулһан гэжэ мэдэнэбди. Лев Николаевич Толстой рассказуудые үхибүүдтэ бэшэхэдээ, илангаяа ехэ оролдолго гаргадаг бэлэй. «Хэлыень мүлихэ гээшэ айхабтар хэсүү хэрэг, хамаг юумэн гоё, богони, хилбар ба тон шухалань ойлгосотой байха зэргэтэй» — гэжэ Толстой нэгэ бэшэг соогоо хэлэнэ. Тэдэнэр багашуулда ба залуушуулда зорюулжа яһала бэшэһэн байна. Энээн тухай дээрэ хэлэгдээ һэн. Гэхэтэй хамта манай уран зохёолшод бүри олон ном саашадаа бэшэхэ бэзэ гэжэ найдагдана. Гансал тиихэдэнь лэ үхибүүдэй уншаха номууд дуталдахаяа болихо бшуу.

Үхибүүдэй уншаха номуудые уран гоёор шэмэглэхэ гээшэ тон ехэ удхатай шанартай. Энэ талаар уран зураашад зарим тэды оролдолго гаргабашье, юрэнхы дээрээ манай номуудай шэмэглэлгын шанар тиимэ һайн бэшэ. Мүн полиграфиин хүдэлмэри эрид һайжаруулхаар байна. Эдэ дутагдалнуудые усадхажа, үхибүүдэй номуудые уран гоёор шэмэглэн зуруулжа, үндэр һайн шанартайгаар хэблэхын тула оролдохо зэргэтэйбди.

Удхаараа һайн, уран гоёор шэмэглэгдэһэн номуудые олоор хэблэн гаргахын тула бидэнэр, номой хэблэлэйхид, авторнуудтаяа хэдэг хүдэлмэреэ һайжаруулха, тэдээндэ тусхай даабари, захяа хэхэ, уридшалан договорнуудые баталха талаар хэмжээнүүдые абаха болонобди. Коммунизмын гэгээн гэрэлтэ, гоё һайхан ордониие барилсаха хүнүүдые бага наһанһаань хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита нэмэлтые оруулалсаха ушартайбди.

Д. ДУГАРОВ,
Буряадай номой хэблэлэй директор.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ИНСТИТУДТА

Танилсагты; зоотехник-инженер

Парти болон правительствын 1972 оной июлиин 18-най тогтоолой үндэһөөр һайн бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлжэ гаргахын тулада ороноймной дээдэ һургуулинууд ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна.

Буряадай хүдөө ажахын институдай зоотехническэ факультедэй һуралсалай түсэб хубилгагдаа. Мүнөө зоофак дүүргэгшэд зооинженер гэжэ нэрлэгдэдэг болохонь. Дээдэ математикын курс һуралсалай шэнэ түсэбтэ оруулагдахаар хараалагдана. Студентнэр математикые нилээд гүнзэгыгөөр шудалжа, хоёр зачет, шалгалта бариха юм. Мүн лэ «Хүдөө ажахын үйлэдбэрилгые механизацилга, электрификацилга» гэһэн курс нилээд үргэдхэгдөө. Студентнэр энэ курсаар типовой проект зохёохо юм. Тиихэдэ зоотехническэ факультедтэ һурагшад «Инженернэ графика», «Барилга» шудалха байна.

Зоофагай нэгэдэхи курсын студентнэр һуралсалай шэнэ түсэбөөр номоо үзэжэ эхилбэ.

Мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ

Мэргэжэл дээшэлүүлхэ факультедтэ хэшээлнүүд үнгэргэгдэжэ эхилбэ. Хэрбээ үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ 385 хүн һураһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 480 студентнэр һураха болоно.

Республикымнай колхоз, совхозуудай ветеринарна врачнар, фельдшернүүд болон бусад мэргэжэлтэд энэ удаа һуралсалай партада һууба. Хүтэлбэрилхы 423 кадр болон мэргэжэлтэдэй эрдэм мэдэсые дээшэлүүлхээр программа дотор хараалагдана. Тэрэнһээ гадна Монголой Арадай Республикын гүрэнэй ажахынуудай 60-аад директор, агрономууд эндэ һураха юм.

Дүй дүршэлтэй багшанар профессорнүүд В. Я. Суетин, С. Н. Магульский, К.Т. Мункоев, А. Г. Давыдов, доцентнүүд Н. В. Барнаков, В. Н. Мададаев, К. Х. Макаров, В. А. Михайлов болон бусад хэшээлнүүдые үнгэргэнэ.

Энэ факультедтэ һурахада ашатай, бодото ажал хүдэлмэридэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ гэжэ тус факультедтэ һуража гараһан хүнүүд магтан хөөрэнэ. Жэшээлхэдэ, эндэ һураһан Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой главна бухгалтер И. П. Изюрьев, Байгалай совхозой директор И. Я. Макальский, Ехэ-Нугын совхозой директор Л. М. Мужикбаев, Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой түрүүлэгшэ Д. П. Болонев болон бусад олон шэнэ юумэнүүдые мэдэжэ абаабди, тэрэнээ ажалдаа нэбтэрүүлнэбди гэжэ хөөрэнэд.

Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой директор П. Т. Тарабукин ажахын тоосооной талаар үнгэргэгдэһэн семинарта хабаадалсаһан байна. Энээнэй һүүлээр тэрэнэй хүтэлбэрилдэг совхоз хүдөө ажахын институдтай ажахын хэлсээ (хоздоговор) баталаа бэлэй. Доцент Ц-Д. Д. Доржиевай хүтэлбэри доро институдай бүлэг эрдэмтэд ажахын тоосоондо совхозой хүсэд ороходонь нилээд туһаламжа үзүүлээ.

Мэргэжэл дээшэлүүлхэ факультедэй һуралсалай жэл июниин 15 болотор үргэлжэлхэ.

З. ТЭЛИН.

АЖАЛША ХҮНИИЕ МАГТАН...

БИИРЭ

Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша республикын арадай уран зурааша Тимофей Аврамович Рудь гушаад жэлдэ худэлхэ зуураа, хэдэн зуугаад томошье, жэжэшье бүтээлнүүдэй автор болоо юм. Коммунист уран зураашын бүтээлнүүдэй герой — ажалша хүн. Тэрэнэй бүхы зурагуудтай танилсахадаа, уран зурааша гүрэл хизаартаа, һайхан байгаалидаа дуратай хүн гэжэ абаһаар ойлгохош.

Тимофей Аврамович ходо аяншалдаг. Республика доторнай тэрэнэй ябажа үзөөгүй аймаг, нютаг гэжэ байхагүй. Илангаа Байгалай эрьеэр ябаха дуратай. Жэлэй дүрбэн сагта, үдэрэй алишье хаһада, ямаршье уларилтай байхадань, домогто далайе ажаглажа, уран зурааша элдэб олон зураг зураһан байха. Тэдэнэй дунда «Эндэһээ Ангар эхилдэг», «Байгалай хүбшэтэ эрьедэ», «Баргажанай тохойдо» гэһэн зурагуудыень онсо тэмдэглэмээр.

Тимофей Аврамович Улаан-Үдэдэ түрэһэн, эндэ ехэ болоһон хүн. Түрэл городтоо өөрынхеэрээ дурладаг, омогорходог. Тиимэһээ бага наһанһаан танил, дүтэ болоһон газарнуудаа зурагтаа үлөөхэ гэжэ оролдодог. Т. А. Рудь гэгшын городской пейзажые харахадаа, республикынгаа ниислэлэй түүхэтэй танилсахаш. Жэшээнь. «Улаан-Үдын барилганууд», «Намарай Улаан-Үдэ» мэтын зурагууд ниислэл хотымнай ургажа байһые уран аргын хүсөөр харуулна.

Республикын арадай уран зурааша Т. А. Рудь мүнөөдэрэй ажабайдалай нэгэ жэгдээр хүгжэжэ байһые харуулха гээшэ өөрымни нангин уялга гэжэ тоолодог юм. Өөрынгөө уран аргые ходо мүлин,завод болон фабрикада, хүдөө ажахын элдэб һалбарида ошожо, тэндэһээ уран зурагайнгаа эхин һабагша татана. «Байгалай целлюлозно барилга», «Индустриальна Буряад орон» гэһэн томо бүтээлнүүд выставкэдэ табигдахадаа, олоной анхарал татадаг. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, коммунис ажалай ударнигуудай дүрэ зурагуудые магтамаар. Жэшээнь, «Модошо дарханай хүрэг», «Хонишоной хүрэг», «Социалис Ажалай Герой Тадвашкина» гэһэн бүтээлнүүд тиимэ. Уран зурааша хадаа хото хүдөөгэй ажалшадтай нягта холбоотой байдаг гэжэ тэдэ бүтээлнүүд гэршэлнэ.

Нёдондо Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай республиканска музейн залнууд соо Т. А. Рудь өөрынгөө зурагуудай выставкэ эмхидхээ һэн. Хото, хүдөө нютагуудай хэдэн зуугаад хүн выставкэ хараһан, һанамжа бэшэдэг дэбтэр соо һайшаалай үгэнүүдые орхиһон байха юм. Уран зураашын зурагуудтай танилсахадаа, республикынгаа түүхын хуудаһа ираһаншуу гэжэ олон нүхэд сэгнээ һэн. Тэрэ дэбтэрые уран зурааша тон наринаар хадагалжа байдаг.

Тимофей Аврамович Рудь олон выставкэдэ хабаадалсаһан хүн. Республикынгаа 50 жэлэй ойн болохоёо байхада, уран зураашa Свердловск хотодо нээгдэһэн выставкэдэ «Буряадай хадалиг орон», «һарлагууд» гэһэн бүтээлээ табяа һэн.

Республикынгаа ойн баярта зорюулан «Талын онгосонууд» гэһэн томо зураг бүтээгээ. Тэрээн дээрээ хоёр жэл соо хүдэлөө юм.

Россин Федерациин уран зураашадай зональна табадахи выставкэдэ бэлдэжэ байһан мүнөө үедэ Тимофей Аврамович Социалис Ажалай Герой Тадвашкинагай дүрэ зураг хэжэ байна.

Түсэбынь ямар бэ? Түсэб гээшэ бии даа...

Вл. ЧИРКОВ,
Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн научна хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Рудь. «Социалис Ажалай Герой, һаалишан Жалсановагай хүрэг». (фото-буулгабари).

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ҮНЭН ХЭРЭГЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭ

— Манай хүдэлөөнэй бүхы түүхэтэй нягта холбоотой хүн Гампахада дүтэ, Коспиллавада ажаһуудаг, ажалладаг байһан, — гэжэ Шри Ланкагай Эб найрамдалай соведэй генеральна секретарь Л. Ариявансе намда хэлэбэ.

Машинамнай Гампаха округой замуудаар иишэ тиишээ годирон табилуулна. Дулаан ороной наранай хурса элшэ туяагаар тунаһан үдхэн ногоон шэрэнги захагүй юм шэнгеэр үзэгдэнэ. Тиин нэгэ дабхар хэдэн байшан гэрнүүдэй урда зогсоод, Шри Ланкагай политическэ, ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Удакендавала Сарананкара Тхерын наһаа найнгаа ехэнхи хубиие үнгэргэһэн һүмые һонирхон харабабди.

Улаан-шара юрхимжотой хүн бидэниие угтаба. Мэндэшэлдэһэнэйнгээ һүүлээр багахан аад, уранаар бүтээгдэһэн хүшөө тээшэ ошобобди. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй дүрэ цемент табсан дээрэ табиганхай, эб найрамдалай һүлдэ—гулабхаа шубуун тэрээн дээгүүр элинэ. Доодо таладань иигэжэ бэшээтэй: «У. Сарананкара Тхеро — Цейлондохи национально-сүлөөрэлгын, социалис хүдэлөөнэй эхи табигша, эб найрамдалай Ленинскэ шангай лауреат, 7. 1. 1902—13.11. 1966».

Гүнзэгы бодолтой энэ хүниие мэдэхэ, таниха зон тэрэниие ехэтэ хүндэлдэг байгаа. Юрын зоной байдал һайжаруулха, обществоёо зүб замда оруулхын тула Сарананкара Тхеро бүхы наһан соогоо эдэбхитэйгээр тэмсэһэн намтартай. Залуу наһандаа Индиин университедүүдэй нэгэндэ һураха үедөө, революционно үзэл бодолто бүлэг залуушуултай дүтэ танил болоһон байгаа. «Һүйдхэлтэ ябуулга» хэхэ һэдэлгэ гаргабаш гэжэ гэмнэн, колониальна засагаархид У. Сарананкарые түрмэдэ хааһан юм. Эндэ коммунистнуудтай танилсаад, научна коммунизмын теори нэтэрүүгээр шудалжа захалба. Цейлондоо бусажа ерэхэдээ, У. Сарананкара национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Тиин удабашьегүй дахин түрмэдэ хаагдаһан байгаа. Тиихэдэ Цейлоной коммунистнуудтай, Шри Ланкагай Компартиин ЦК-гай генеральна секретарь С. А. Викремасингхетэй хамта түрмэдэ һууһан юм.

...Сарананкара Тхерын ажаһууһан багахан байра соогуур ябажа харабабди. Бэшэгэй стол хоёр стул ба оро дэбдихэрһээ ондоо юуншье үгы. Таһалга соогуурнь дүүрэн номууд. Журналнуудые ябталагдан табигдаһан ехэ шкаф анхарал татаба. Энэнь—һарадаа нэгэ дахин хэблэгдэн гарадаг политическэ журнал— «Навалокая» («Новый мир») — болоно. Сарананкара Тхеро тэрэниие 1941 ондо хэблэн гаргажа эхилээ һэн.

— Түрүүшын номер... манай журнал ороной ... мэришэн ангиин, бүхы ... шадай дайшалхы орган ... лоһон юм, — гэжэ ... саг соо Сарананкара Тхеро... туһалагша байһан, ... журналист Базиль Пер... хөөрэнэ.

Совет арадай эрхим ... С. Тхеро СССР-тэ хэд... хин ерэһэн байгаа. К. Ма... сын, Ф. Энгельсэй. В. И. ... нинэй зохёолнууд ... тагууд дээрэ бии. Л. ... стойн, Ф. Достоевск... М. Горькиин, Д. Фурм... вай. Ч. Айтматовай ... нуудай ботинууд мүн ... дэ табигданхай. Бэлэ... шухаг зүйлнүүд ондоо ... соонь бии. Эдэнэй хаха... үлүүнь совет хүнүүдэй ... лэгүүд. «Эб найрамд... түлөө тэмсэлшэ Удакен... ла Сарананкара Тхерэд... Пермскэ областиин хүүр... Оханска 3-дахи байш... үхибүүдһээ» гэжэ бэшэ... В. И. Ленинэй уран ... нэхэгдэһэн портрет эл... эли газарта табяатай ба...

«Арадуудай хоорондо... найрамдал бэхижүүлхы... лөө» Уласхоорондын Л... скэ шан С. Тхерада о... тухай мэдээсэлтэй газе... 1958 оной номерые энд... ража болохо. Тэрээнд... барюулалгын баяр ёһо... ороной ажабайдалда ... лай ехэ ушар болоһон ... гаа.

...Хэдэн үдэрэй үнгэрһ... хойно Коломбодо Л. А... вансетай дахин уулзаа... Эб найрамдалда дуратай... сэнүүдэй Москвада зарла... һан конгрессто бэлэдха... хэ Шри Ланкагай нацио... на комитедэй заседани ... һэн. Тодорхой хэмжээ ябу... ганууд: лекцинүүд, хө... дөөнүүд, митингнүүд ... хөөрэлдөөн болоо. Мо... ошохо делегациин гэшүү... зүбшэлжэ байгаа бэлэй.

Зүблөөнэй дүүрэмс... Шри Ланкагай Эб най... далай соведэй генера... секретарьта орожо. Кос... лавада ошоод ерэһэн ту... даа хөөрэбэб. «КПСС-эй ... гай Генеральна секре... Л. И. Брежневтэ «Ара... дай хоорондо эб найра... бэхижүүлгын түлөө» У... хоорондын Ленинскэ ша... олгогдоһон тухай мэдээс... юундэ манай орондо ... ехэ урма зоригжолтойгоо... таһысь ойлгобо б... Энэнь эб найрамдалай ... нүүдэй саашанхи амжа... нуудые, Шри Ланкагай ... найрамдалда дуратай... лай омогорхожо ябадаг...

— Сарананкара Тхерын... сэһэн хэрэгэй амжалт... гаар хүгжэжэ байһые ... хэйлнэ. Манай орон... хоорондохи зайн хэдэн ... гаад километр болохо ... гаашье һаань, Шри Л... гай, Советскэ Союзай... дуудай адли уг зорил... энэ гэршэлнэ. Бүхы ... дээрэ бата бэхи эб най... дал хангаха зорилго ... гол шухалань болоно...

Е. МЕНК...
ТАСС-ай кор...

Коломбо.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

ШЭНЭ ДУУНУУД ЗЭДЭЛБЭ

Буряадай гүрэнэй филармониин бүлэг артистнар республикынгаа залуу композиторнуудай зохёоһон дуунуудые зоной дунда нэбтэрүүлхэ зорилготойгоор РСФСР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Николай Дылгировэй хүтэлбэри доро Ахын болон Түнхэнэй аймагуудта айлшалба.

Концертын эхилхын урда тээ Н. Дылгиров залуу композиторнуудай ажал хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Мүн Дылгиров өөрөө актёр хадаа сатирическэ рассказуудые шадамараар уншажа, сугларгашадай магтаалда хүртөө. Илангаа Ц-Ж. Жимбиевэй «Нэгэтэ үглөөгүүр» гэһэн шог рассказ харагшадые һонирхуулаа.

Буряадай мэдээжэ дуушан, РСФСР-эй арадай артист Б а д м а Балдаков «Инаг дуран» гэдэг мэдээжэ романсаа, «Амар мэндэ, Москвамни» гэһэн шэнэ дуугаа дуулажа, холын аймагаархидые танилсуулба.

Улаан-Үдын хүгжэмэй училищи һаяхан дүүргэһэн Анатолий Очиров, Хажидма Бальжинимаева гэгшэд яһала бэрхэ дуушад боложо ябаһанаа харуулбад.

Мүн Буряадай АССР-эй арадай артистка Оюуна Түмурова энэ бүлэгэй бүридэлдэ оролсожо, буряад композиторнуудай зохёоһон хүгжэмэй аялга доро хатарнуудые гүйсэдхөө.

Буряадай артистнар Усть-Ордын национальна округой Алайрай аймаг ошохоор мордобо.

В. БИЛЬТАГУРОВ.
Түнхэн.

ШАГНАГТЫ, ИРАГУУ ХҮГЖЭМ

Урда сагай хүгжэмшэдэй бүтээлнүүдые гүйсэдхэдэг камерна оркестр композитор Перселлэй хэдэн зохёолнуудаар хоёрдохи сезоноо нээбэ. XVII-XVIII зуун жэлнүүдтэ олон орондо дэлгэрэнхэй байһан, үсөөхэн зонһоо бүридэдэг, «солистнарай оркестр» гэжэ нэрлэгдэдэг, камерна оркестр мүнөө үедэ олон гүрэнүүдэй хотонуудта дахинаа дэлгэржэ байнхай. Оркестртэй хамта урда сагай хүгжэм. Бах, Гендель, Вивальди, Перселл гэгшэдэй зохёолнууд улам олоор арад зоной дунда дэлгэржэ байна. Тэдэнэй зохёолнууд уран гоё нугалбаритай, аялга һайхан, удха түгэлдэр байха юм.

Улаан-Үдэ хотодомнай камерна оркестрэй байгуулагдахадань хүгжэмдэ дуратай хүн бүхэн ехэ баяртайгаар угтаа бэлэй. Тус оркестр байгуулхa хэрэгтэ оперо ба балетэй театрай артист Леонард Гантимуров ехэхэн үүсхэл оролдолго гаргаа юм. Тэрэ нилээд горитойхон бэлэдхэлгын хүдэлмэри ябуулһан, нотонуудыень эмхидхэһэн, өөрынгөө үүсхэл жэшээгээр коллективэйнгээ хүдэлмэридэ ехэхэн нүлөө үзүүлээ. Тэрэ өөрөө контрабас дээрэ наададаг юм.

Флейтистнэр Буряадай АССР-эй габьяата артист Б. Грудинин, С. Пластинин, альтист М. Голков, скрипачнууд С. Окладников, В. Корнаков, Л. Рафалович, В. Колесник, виолончелистка А. Колесник, фаготист Н .Калинчук болон бусад хүгжэмшэд эндэ хабаадалсадаг.

Үнгэрэгшэ сезондо камерна оркестр һонирхолтой программа бидэндэ харуулаа. XVII-XVIII-хи зуун жэлнүүдэй элитэ композиторнуудай, И. Бах Т. Альбиони, А. Вивальди, Г. Перселл, И. Гайдн гэгшэдэй зохёолнууд олоор гүйсэдхэгдөө. Хүгжэмшэд зөөлэхэнөөр, урда сагай хүгжэмэй уянга таарамжатай һайнаар дамжуулан наадаа. Илангаяа Т. Альбиониин зохёолнуудһаа бүридэһэн концерт соносогшодые ехэ баясуулаа бэлэй.

Мүнөө үеын композиторнууд Р. Глиэр, С. Прокофьев, А. Хачатурян болон бусадай зохёолнууд гүйсэдхэгдэдэг.

Хоёрдохи сезонойнгоо нээлтэ дээрэ камерна оркестр «Британиин Орфей» гэжэ суурхаһан элитэ композитор Генри Перселлэй «Дидона ба Эне» гэһэн оперoһоо хэдэн хэһэгүүдые наадаа. Мүн «Королева фей» гэжэ оперoһоо сюитэ соносогшодой анхаралда дурадхагдаа. Суута англиска композиторай хүгжэмэй гоё һайханиие тэдэнэр соносогшодто уранаар дамжуулжа шадаа.

Энэ үдэшэ хүгжэмшэд урда мэтэ абьяастайгаар наадаа. Оркестрэй гэшүүн бүхэн оролдосотойгоор, ямар нэгэн баяртайгаар наадажа байна гэжэ харагшадта эли һэн.

Мүнөө үедэ тэдэнэр Г. Гендель, А. Вивальди гэгшэдэй зохёолнуудаар шэнэ программа бэлэдхэжэ байнхай. Оркестртэй хамта оперо ба балетэй театрай солистнар, дуушад наадаха юм.

Шэнэ коллективэй-камерна оркестрэй ябуулжа байгаа ажал хүдэлмэри нилээд ехэ удха шанартай гээшэ. Арад зоной дунда классическа хүгжэм дэлгэрүүлхэ, урда сагай хүгжэмэй баялигтай соносогшодые танилсуулха талаар тэдэнэй оруулһан хубита хэмжээлэшэгүй ехэ аша туһатай.

Иимэ ушарһаа композиторнуудай холбоон, оперо ба балетэй театрай, гүрэнэй филармониин хүдэлмэрилэгшэд камерна окрестрэй хүдэлмэридэ туһаламжа үзүүлхэ бэзэ гэжэ найдахаар.

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

ТОБШОХОНООР...

РСФСР-эй габьяата артист, СССР-эй гүрэнэй шангай лауреат Владимир Серебряков Буряад орондомнай айлшалжа, Улаан-Үдын промышленнэ предприятинууд, дээдэ, дунда һургуулинуудта концерт табижа эхилбэ. Тэрэ поэт Владимир Маяковскиин болон бусад совет поэдүүдэй шүлэгүүдые уншана.

***

Амарай областиин «Советская песня» гэдэг филармониин ансамбль Сэлэнгын аймагай хүдөө нютагуудаар аяншалжа байнхай. Благовещенскын артистнууд манай республикада хоёр һара хахад аяншалха. Тэдэнэр Захааминай, Зэдын, Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудта айлшалжа, һонирхолтой наадануудаа табиха юм.

***

Гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин артистнууд Хориин, Хэжэнгын, Яруунын аймагуудаар аяншалжа ябана. Республикын табин жэлэй ойдо бэлэдхэһэн ансамблиин программатай хүдөөгэй ажалшад танилсана. РСФСР-эй габьяата артистка Шанюшкина, Буряадай АССР-эй габьяата артист Эрдынеев гэгшэд буряад арадай болон совет, композиторнуудай зохёоһон дуунуудые дуулажа, олоной анхаран татана. Артистнар республикынгаа аймагуудаар ноябрь болотор айлшалха.

Д. ГАРМАЕВ.

ТОБШО ҺОНИН

СПОРТ

ШАТАР. Испаниин Менорка гэжэ арал дээрэ болоһон зоно хоорондын мүрысөөндэ Валентина Козловская (Пятигорск) илалта туйлажа, шатараар дэлхэйн чемпионэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө түгэсхэлэй уулзалгада хабаадаха болобо. Москвагай түлөөлэгшэ Алла Кушнирай иимэ эрхэтэй байһаниинь мэдээжэ, һүүлшын нааданда Австралиин шатаршан Маддерн гэгшые шүүжэ, Козловская 13,5 очкотой болоһон байгаа.

Шангай удаадахи хоёр һуури эзэлхын түлөө нэмэлтэ мүрысөөн үнгэргэгдэхэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, совет дүрбэн шатаршан — Александрия, Шуль, Коноплева, Левитина гэгшэд тус тустаа 13 очкотой болоо.

ВОЛЕЙБОЛ. СССР-эй эхэнэр волейболистнууд дэлхэйн кубогта хүртэбэ. Уругвайда болоһон мүрысөөндэ совет спортсмен басагад һүүлшынгээ нааданда Японой командатай уулзахадаа, 3:0 тоотойгоор шүүгээ.

Урда Корейн, Перугэй, Кубын, США-гай, Канадын, Аргентинын, Бразилиин, Уругвайн командanууд удаадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

ФУТБОЛ. Хоёрдохи лигиин командануудай дунда мүрысөөн дүүрэбэ. Бүлэгүүдтэ илажа гараһан командануудай түгэсхэлэй мүрысөөн ноябриин 4-һөө 20 болотор Сочи хотодо үнгэргэгдэхэ. Энээндэ иимэ командануд хабаадаха: «Искра» (Смоленск), «Уралмаш» (Свердловск). «Спартак» (Кострома), «Трактор» (Павлодар), «Таврия» (Симферополь), «Сибиряк» (Братск), «Кубань» (Краснодар).

Ороной чемпионадай дүримэй ёһоор, түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн командануд хойто жэл нэгэдэхи лигидэ наадаха эрхэ олохо.

ХОККЕЙ. Шайбатай хоккейгээр ороной түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн үргэлжэлһөөр. Ригын «Динамо», Москвагай «Спартак» командануудай уулзалга һонирхолтойгоор үнгэрбэ. Эндэ спартагайхид һайнаар наадажа, 6:2 тоотойгоор шүүгээ.

ЦСКА-гай хоккеистнүүд Ленинградай СКА-е талмай дээрээ угтан абахадаа, 8:2 тоотойгоор булижа гараба.

ФИГУРНА ҺОЛЖОРОЛГО. Канадын Калгари хотодо үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ Канадын фигуристнүүд Линн Найтингэйл, Толлер Крэнстон гэгшэд илажа гараа. Москвагай түлөөлэгшэ Людмила Баконина — зургаадахи, дэлхэйн һүүлшын чемпионадта хабаадаһан Ленинградай фигурист Игорь Лисовский дүрбэдэхи һуури эзэлжэ, яһала ехэ амжалта туйлаһан байна

Великобританиһаа ерэһэн айлшад Хилари Грин, Глинн Уоттс хатаршадай дунда илаа. Москвагай түлөөлэгшэд Ирина Моисеева, Андрей Миненков гэгшэд гурбадахи һуури эзэлбэ.

(ТАСС).

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХИЛЫН СААНАҺАА

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ХЭРЭГТЭ ЕХЭ ТУҺА НЭМЭРИ

ВАРШАВА

Э. Герегэй үгэ

ТАСС

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек Дээдэ Силезиин уурхайнуудай, металлургическа, машина бүтээлгын ба бүд нэхэлгын заводуудай партийна эдэбхитэдтэй Сосновец гэжэ промышленнэ түбтэ уулзаба. Һүүлэй жэлнүүдтэ уласхоорондын оршон байдалда горитой хубилалтанууд болоһо байна. Энэ талаар Советскэ Союзай ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай залан сэхэ политика ехэ үүргэ дүүргэнэ гэжэ Э. Герек сугларгашадай урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада зарлагдаад байһан бүхэдэлхэйн конгресс эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ түүхэтэ удха шанартай байна.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ шухала удха шанартай, — гэжэ Э. Герек тэмдэглээ. — Октябриин революциин илалта түгэс туг доро 56 жэлэй турша соо дабшажа ябаһан Советскэ Союзай 250 миллион хүнһөө бүридэһэн бүлэ эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал хангахын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ». (ТАСС).

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые дэлхэйн олон оронуудай газетэнүүд, үргэн олониитэ шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр. Энэнь эб найрамдалай ба шахардуу байдал һуларуулхын түлөө, уласхоорондын аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түлөө тэмсэлшэдтэ ехэ этигэл найдабари түрүүлбэ.

БУДАПЕШТ. «Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ уласхоорондын оршон байдалда нүлөөлжэ байна», — гэжэ Венгриин «Хетефи мадьяр хирлап» газетэ бэшэнэ. «Энэ хадаа эб найрамдалай тодорхой программа болоно, — гэжэ «Непсава» газетэ тэмдэглэнэ. — Социализмын агууехэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэ Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн дээдэ хуралдаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тус программа элирхэйлһэн байна...»

ВАРШАВА. СССР-эй ба социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хүсэлэл оролдолгоор эхилһэн амгалан ёһоор зэргэ оршохо хэрэгэй улам батажан бэхижэхын тула, үнэн зүб ба демократическэ эб найрамдалай дэлхэй дээрэ хангагдахын тула ямар замаар дабшаха ёһотойбибди гэһэн хараа шэглэл КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев заажа үгөө гэжэ Польшын «Жиче Варшавы» газетэ бэшэнэ

СОФИ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэ манай дэлхэйдэ туйлай ехэ удха шанартай гээд Болгариин «Труд» газетэ тэмдэглэнэ. Хүн түрэлтэнэй ерээдүйн түлөө һанаата болożо, үндэр ехэ харюусалгатай байһанаа энээн дотороо элирхэйлэн харуулаа. Конгресс дээрэ нүхэр Брежневэй хэлэһэн үгэ ерээдүйдэ замыемнай зааха эб найрамдалай элитэ ехэ документ болоно. Үнэн зүб ба демократическа эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, уласхоорондын харилсаа холбооной аша туһада тус программа бэелүүлхэ гээшэ хүн бүхэнэй нангин уялга мүн.

БЕРЛИН. 144 ороһоо 3200 делегадай үмэнэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые гүнзэгыгөөр шэнжэлэлгын оршон байдалда Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй хүдэлмэри үнгэржэ байна гээд «Нойес дойчланд» газетэ бэшэнэ.

ПРАГА. Братиславын «Правда» газетын Москвада байдаг корреспондент иигэжэ б э ш э н э: «Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ эб найрамдал хангаха талаар Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадагшадай һанал бодолые нэгэдүүлхэдэ туһалһан, Конгрессэй хүдэлмэридэ һайнаар нүлөөлһэн, дэлхэй дээрэ үнэн зүб эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэдэг делегадуудай зүрхэ сэдьхэлдэ этигэл найдабари түрүүлһэн байна».

УЛААН-БААТАР. «Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ үнэн хэрэгэй, демократиин, арадуудай аюулгүй байдалай, уласхоорондын харилсаа холбооной уг зорилгоор нэбтэрэнхэй», — гэжэ Монголой «Үнэн» газетэ тэмдэглэнэ. «КПСС-эй түүхэтэ XXIV съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан эб найрамдалта программа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула КПСС-эй ба Советскэ Союзай правительствын ехэ хүсэлэл оролдолгоор мүнөө үедэ уласхоорондын оршондо боложо байһан хубилалтануудые Монголой Арадай Республикын ажалшад зүрхэ сэдьхэлһээ һайшаан дэмжэнэ», — гэжэ «Новости Монголии» газетэ бэшэнэ.

ХЕЛЬСИНКИ. «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэ Конгрессто хабаадагшадай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгөө. Тэрэниие эб найрамдал бэхижүүлхэ, шахардуу байдал һуларуулха бүтэмжэтэй һайн түсэб гэжэ тоолоно», — гэжэ Финляндиин «Кансан уутисет» газетэ тэмдэглэнэ.

БОНН. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада боложо байһан бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ эб найрамдалай, түгшүүрил һуларуулгын ба уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдтэ найдал түрүүлбэ гэжэ Баруун Германиин «Унзере цайт» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

УЛААН-БААТАР

Хани ёһоной уулзалга Улаан-Баатарта болобо

ТАСС

Хани ёһоной, албанай хэрэгээр Монголдо ерэһэн, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков түрүүтэй Болгариин Арадай Республикын партийно-правительственна делегацитай уулзалга МНРП-гэй ЦК-да, МНР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болобо.

Монголой талаһаа — МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНРП-гэй ба МНР-эй правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

НРБ-гэй партийно-правительственна делегаци Д. Сүхэ Баатарай, Х. Чойбалсанай мавзолейдэ венок табиба.

ХАНОЙ

Хэлсээгээ эбдэһээр

ТАСС

Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээгээ сайгон захиргаан эбдэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Сүлөөлэлгэ гэдэг агентство мэдээсээ. Байгша оной октябрь һарын эхинһээ хойшо сайгон захиргаанай сэрэгэй самолёдууд Тайнинь, Тхуза умот провинцинуудай сүлөөлэгдэһэн хубиин газар нютагуудые 100 гаран дахин бомбодоһон байна. Энээнһээ уламжалан, амгалан олон хүнүүд алуулаа, таряашадай ажахынуудта ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа. Сайгон захиргаан Урда Вьетнамай 200.000 гаран патриодые шорон түрмэнүүдтэ тамалан хаажа байһаар.

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭХИ БАЙДАЛ

Дүтын Зүүн зүгтэхи хоёр фронт дээрэ гол түлэб амгалан байдал оршобо.

Египедэй Араб Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрэй уялга дүүргэжэ байһан Абдель Кадер Хатсмэй ба ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хоорондо Каирта уулзалга болобо. Буудалдаа зогсоохо тухай Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдэй бодото дээрээ бэелэлгые шалгажа байһан эдэ түлөөлэгшэдэй ажал ябуулгада Египедэй али болохо туһаламжа үзүүлхэдэнь, Израилиин сэрэгүүд тоибо татана гээд тэмдэглэгдээ.

Мүнөө ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдэй 2000 гаран түлөөлэгшэд Суэцкэ каналай баруун бэедэ ерээд байна. Эдэнэр каналай урда хубида, мүн баруун тээгүүрнь һуурияа эзэлээ.

Египедэй гурбадахи арми каналай зүүн бэедэ, урда сектортэ бэхилэлгэнүүдээ бата найдамтайгаар барижа байна гээд МЕН агентство мэдээсэнэ.

Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээнэй хүсэндөө ороһоной һүүлээр Израилиин сэрэгүүд Суэцые добтолон абаха һэдэлгэ хэбэшье, урагшагүйдэбэ.

Сириин ба Египедэй фронтнууд дээрэ Израилиин сэрэгүүдтэ эсэргүү дайнай ябуулганuудта хабаадаһан Ирагай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй частьнуудые Эхэ орондонь бусааха тухай Ирагай Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин, ороной Революционно командованиин Соведэй шиидхэбэри Багдадта соносхогдоо.

(ТАСС).

ВАШИНГТОН

Хёмороо зүришэлдөө гуримшуулхын тула

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай, энэ райондохи хёморооe эбэй ёһоор гуримшуулха тухай США-гай правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүдые хэхын тула Египедэй Араб Республикын правительствын тусхай түлөөлэгшэ Исмаил Фахми эндэ ерэбэ.

Ерэмсээрээ И. Фахми США-гай гүрэнэй секретарь, аюулгүйе сахиха талаар президентын туһалагша Г. Киссинджертэй уулзажа, хөөрэлдэһэн байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессэй материалнууд. «Оролдолгоор лэ амжалта туйлагдадаг» — статья. Республикын ажахынуудһаа мэдээсэлнүүд. ТАСС-ай һүүлэй һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Хараалһан түсэбөө бэелүүлжэ, шэнэ зорилго табинабди». — П. Виноградовай корреспонденци. «Бүд нэхэгшэдэй алтан гарнууд»—фоторепортаж». Түрэл орон доторнай. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда: Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессэй материалнууд. Советскэ Союзай гурба дахин Герой, Советскэ Союзай маршал С. М. Будённые хүдөөлүүлһэн тухай ТАСС-ай мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Номууд. номууд.. Д. Дугаровай статья». Хилын саанаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35 — һүүлэй һонин. 14.45—**Үнгэтэ телевидени.** Һурагшадта— «Эдиршүүлэй оюун бэлиг»—гэһэн дамжуулга. 15.15—**Олон түмэ**нэй ленинскэ универс... Москвада болоһон эб н... рамдалда дуратай хүсэ... дэй Бүхэдэлхэйн конгр... хабаадагшадтай хөөрэл... 15.45 — «Кинопанор... 17.00 — «Дуун далай... мордобол даа»—фильм... церт. 17.30 — Забһар... 17.40—«М. Лукониной ... зи 18.00—«Урданай ... нүүдэй кинолент... «Гюлли» — уран һай... фильм. 19.00—«Врем... мэдээсэлэй программа... квада боложо байһан... найрамдалда дуратай ... нүүдэй Бүхэдэлхэйн ... грессые баяр ёһо... хаалга тухай репорта...

Улаан-Үдэ харуул...

20.00 — Телепа... 20.20—«Хинагшадай ... хитэдтэ түшэглэн» ... хөөреөн (буряадаар). ... «Түрэлхидтэ зорюула... хөөрөөн. 20.55—«Кон...

«Орбита» харуу...

21.20—Үнгэтэ теле... «Чили: тэмсэлэй саг, ... то саг»—телевизионно ... ментальна фильм. 22... 22.30—Забһарлалга. — «Театральна уул... нууд». ВТО-гой А. А... лочкинагай нэрэмжэт... тернуудай Түбэй бай... дамжуулга. 24.00—«В... мэдээсэлэй программа... —«Очевидное — нев... ное» 0.1.30 — Спор... программа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРА...

«Орбита» харуу...

20.00—«Экранда ... меди». «Медведь» — ... һайханай фильм.

«Спортлото», «Спортлото-2 ой... риин 30-да Пермь хотодо үнгэр... ээлжээтэ тиражай дүнгүүд иимэ: «Спортлото»—1 (авиаспорт), ... лейбол), 15 (уһан дээрэ бүмбэг... далга), 17 (уран һайханай гимна... 29 (парашютна спорт), 47 (бүм... хоккей);

«Спортлото-2»—12 (уһанай-... спорт), 13 (уһанай-санын спорт), ... (академическэ һэлюурдэлгэ), 2... ки), 26 (мотобол), 42 (хүндэ ат... (ТА...

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

«БУРЯАД ҮНЭН» 1973 оной ноябриин 1. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00656. Заказ №